

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE
Nr 16/2010 (2362) Rok LII 25.4.2010

POLSKIE TRAGEDIE
NARODOWE
1940 – **Katyń** – 2010

W katastrofie lotniczej zginął Prezydent RP
Lech Kaczyński

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

fot. P. Osikowski

Tragedia Narodu Polskiego

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński zginął w sobotę 10 kwietnia o godzinie 8.56 w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, udając się na uroczystość z okazji 70. rocznicy zamordowania polskich oficerów w Katyniu. Samolot rozbił się, podchodząc w gęstej mgle do lądowania. Maszyna została doszczętnie zniszczona. Nikt nie przeżył katastrofy. Z głową państwa leciało 95 osób, m.in. jego żona Maria i ostatni prezydent RP na uchodźstwie.

fot. A. Zawadzka

Lista Ofiar Katastrofy: Prezydent RP Lech Kaczyński, Żona Prezydenta RP Maria Kaczyńska; **Delegacja oficjalna:** 1. Pan Ryszard KACZOROWSKI b. Prezydent RP na Uchodźstwie, 2. Pan Krzysztof PUTRA Wicemarszałek Sejmu RP, 3. Pan Jerzy SZMAJDZIŃSKI Wicemarszałek Sejmu RP, 4. Pani Krystyna BOCHENEK Wicemarszałek Senatu RP, 5. Pan Władysław STASIAK Szef Kancelarii Prezydenta RP, 6. Pan Aleksander SZCZYGŁO Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego, 7. Pan Paweł WYPYCH Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, 8. Pan Mariusz HANDZLIK Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, 9. Pan Andrzej KREMER Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, 10. Pan Stanisław KOMOROWSKI Podsekretarz Stanu w MON, 11. Pan Tomasz MERTA Podsekretarz Stanu w MKiDN, 12. Gen. Franciszek GĄGOR Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, 13. Pan Andrzej PRZEWOŹNIK Sekretarz ROPWiM, 14. Pan Maciej PŁAŻYŃSKI Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, 15. Pan Mariusz KAZANA Dyrektor Protokołu Dyplomatycznego MSZ; **Przedstawiciele Parlamentu RP:** 1. Pan Leszek DEPTUŁA Posel na Sejm RP, 2. Pan Grzegorz DOLNIAK Posel na Sejm RP, 3. Pani Grażyna GĘSICKA Posel na Sejm RP, 4. Pan Przemysław GOSIEWSKI Posel na Sejm RP, 5. Pan Sebastian KARPINIUK Posel na Sejm RP, 6. Pani Izabela JARUGA-NO-WACKA Posel na Sejm RP, 7. Pan Zbigniew WASSERMANN Posel na Sejm RP, 8. Pani Aleksandra NATALLI-ŚWIAT Posel na Sejm RP, 9. Pan Arkadiusz RYBICKI Posel na Sejm RP, 10. Pani Jolanta SZYMANEK-DE-RESZ Posel na Sejm RP, 11. Pan Wiesław WODA Posel na Sejm RP, 12. Pan Edward WOJTAS Posel na Sejm RP, 13. Pani Janina FETLIŃSKA Senator RP, 14. Pan Stanisław ZAJĄC Senator RP; **Osoby towarzyszące:** 1. Pan Janusz KOCHANOWSKI Rzecznik Praw Obywatelskich, 2. Pan Sławomir SKRZYPEK Prezes Narodowego Banku Polskiego, 3. Pan Janusz KURTYKA Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, 4. Pan Janusz KRUPSKI Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjo-

nowanych, 5. Pani Anna WALENTYNO-WICZ Działaczka Wolnych Związków Zawodowych, 6. Pani Joanna AGAC-KA-INDECKA Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, 7. Członek Kapituły Orderu Wojennego Virtutti Militari podpułkownik Zbigniew DĘBSKI, 8. Pani Katarzyna DORACZYŃSKA z Kancelarii Prezydenta, 9. Pan Aleksander FEDOROWICZ tłumacz języka rosyjskiego, 10. Kapelan prezydenta ks. prałat Roman INDRZEJCZYK, 11. Pan Dariusz JANKOWSKI, 12. Kanclerz Orderu Wojennego Virtutti Militari, generał brygady Stanisław NAŁĘCZ-KOMORNICKI, 13. Pan Wojciech LUBIŃSKI lekarz prezydenta, 14. Pani Barbara MAMIŃSKA z Kancelarii Prezydenta, 15. Pani Janina NATUSIEWICZ-MIRER, 16. Pan Piotr NUROWSKI Prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego, 17. Ks. Ryszard RUMIANEK rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 18. Pani Izabela TOMASZEWSKA z Kancelarii Prezydenta, 19. Pan Janusz ZAKRZEŃSKI; **Przedstawiciele kościołów i wyznań religijnych:** 1. Ks. bp gen. dyw. Tadeusz PŁOSKI Ordynariusz Polowy Wojska Polskiego, 2. Abp gen. bryg. Miron CHODAKOWSKI Prawosławny Ordynariusz Wojska Polskiego, 3. Ks. płk Adam PILCH Ewangelickie Duszpasterstwo Polowe, 4. Ks. ppłk Jan OSIŃSKI Ordynariat Polowy Wojska Polskiego; **Przedstawiciele rodzin katyńskich i innych stowarzyszeń:** 1. Pan Edward DUCHNOWSKI Sekretarz Generalny Związku Sybiraków, 2. Ks. prałat Bronisław GOSTOMSKI, 3. Ks. Józef JONIEC Prezes Stowarzyszenia Parafiada, 4. Ks. Zdzisław KRÓL Kapelan Warszawskiej Rodziny Katyńskiej 1987–2007, 5. Ks. Andrzej KWAŚNIK Kapelan Federacji Rodzin Katyńskich, 6. Pan Tadeusz LUTOBORSKI, 7. Pani Bożena ŁOJEK-MAMONTOWICZ Prezes Polskiej Fundacji Katyńskiej, 8. Pan Stefan MELAK Prezes Komitetu Katyńskiego, 9. Pan Stanisław MIKKE Wiceprzewodniczący ROPWiM, 10. Pani Bronisława ORAWIEC-LOFFLER, 11. Pani Katarzyna PISKORSKA,

Telegram ze szczątkami...

Patrzemy oniemieli na te porozrzucane w podsmoleńskim lesie martwe szczątki żelastwa, a na jednym i drugim białoczerwona polska szachownica. To porażające, niewyobrażalne, ale to jest rzeczywistość! Bo to są znowu rozsiane po nieludzkiej ziemi – na oczach świata – strzępy Polski. Wsiąka znowu w katińską ziemię niejłupsza, niejwierniejsza polska krew. Kto – fatum czy sam Bóg – znowu kazał nam złożyć niejuższą ofiarę, daninę z cjców i matek. Mieszają się strzępy myśli, pamięci, twarzy prawych, słów mądrych i uczciwych, i tych nikczemnych, podłych – będących głupotą i... zdradą. Uczucia żalu, rozpaczy, bezsilności i: przeciwu, i buntu, i pytań. Pytań szukających przyczyn, winnych, pisku... losu, jakiegoś sensu w bezsensie, nadziei w beznadziei! Ludzie, tłumy ludzi, uciekają na ulice, w półnie płaczą, powtarzają słowa modlitw, solidarni rzucają kwiaty pod koła karawanu... dopiero wtedy, gdy Polska umiera, kiedy powracają nam ciała polskiego Prezydenta, ciała ofiar. Potem będą pogrzeby, i ten na Wawelu, przyjadą głosy różnych państw, by oddać hołd temu, który był „tylko” Patriotą. I wreszcie zostaniemy sami między sobą... I niech ta śmierć, powtórzona 96 razy, nie pojedzie na marne, niech zamartwyciwstanie dobrem – domowym dobrem między braćmi i sąsiadami. P.O.

Matko Najświętsza, piastująca na swym ręku Jezusa, który zwyciężył wrogów Najświętszego Boga, ścielemy się u stóp Twoich, biedni i ygnani, rozproszeni po całym świecie.

Ty widzisz łzy i rozpaczy wielu słabych wiary, słyszysz jęki matek i cjców nad śmiercią ukochanych dzieci. Odczuwasz boleść serca polskiego, ściśniętego tęsknotą do Twoich przyłtyków.

Wlej w dusze nasze otuchę, wzmacnij wiarę, żeś Ty naszą Matką i Królową.

Otrzymaj łzy, ucisz jęki. Niech myśl naszą i wolę przepiętna pragnienie walki o zwycięstwo prawa i: prawiedliwości w świecie, o wolną Czczyznę, o wodzów godnych Twego Syna, o prawa Chrystusowe w królestwie Twojej Korony.

Hetmanko nasza! Niech Syn Twój pę prowadzi nas w bijo: prawiedliwość przy tronie Twoim, Zwycięska Królowo Polski.

Amen

Modlitwa do Najświętszej Maryi Panny Zwycięskiej z Koziełska ułożona w 1941 r. w Ro. ji

MATKA BOŻA KOZIEŁSKA - MATKA BOŻA ZWYCIĘSKA W KOŚCIELE ŚW. ANDRZEJA BOHOLI W LONDYNIE

12. Pan Andrzej SARIUSZ-SKĄPSKI Prezes Federacji Rodzin Katińskich, 13. Pan Wojciech SEWERYN, 14. Pan Leszek SOLSKI, 15. Pani Teresa WALEWSKA-PRZYJAŁKOWSKA Fundacja „Golgota Wschodu”, 16. Pani Gabriela ZYCH, 17. Pani Ewa BĄKOWSKA wnuczka gen. brigg. Mieczysława Smorawińskiego, 18. Pani Anna Maria BOROWSKA, 19. Pan Bartosz BOROWSKI, 20. Pan Czesław CYWIŃSKI; **Przedstawiciele sił zbrojnych RP:** 1. Gen. broni Bronisław KWIATKOWSKI Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych RP, 2. Gen. broni Andrzej BŁASIK Dowódca Sił Powietrznych RP, 3. Gen. dyw. Tadeusz BUK Dowódca Wojsk Lądowych RP, 4. Gen. dyw. Włodzimierz POTASIŃSKI Dowódca Wojsk Specjalnych

RP, 5. Wiceadmiral Andrzej KARWETA Dowódca Marynarki Wojennej RP, 6. Gen. brigg. Kazimierz GILARSKI Dowódca Garnizonu Warszawa; **Funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu:** 1. Pan Jarosław FLORCZAK, 2. Pan Artur FRANCUZ, 3. Pan Paweł JANEK, 4. Pan Paweł KRAJEWSKI, 5. Pan Piotr NOSEK, 6. Pan Jacek SURÓWKA, 7. Pan Marek ULERYK, 8. Pan Dariusz MICHAŁOWSKI, 9. Pani Agnieszka POGRÓDKA-WĘCŁAWEK; **Załoga samolotu:** 1. Kpt. Arkadiusz PROTASIUK, 2. Mjr Robert GRZYWNA, 3. Por. Artur ZIĘTEK, 4. Chor. Andrzej MICHALAK, 5. Pani Barbara MACIEJCZYK, 6. Pani Natalia JANUSZKO, 7. Pani Justyna MONIUSZKO

Po katastrofie

Anna Rzeczycka

Katyni stał się bolesną raną polskiej historii, ale także na długie dekadzie zatruł relacje między Polakami i Rosjanami. Sprawmy, by katińska rana mogła się wreszcie w pełni zagoić i zbliznić. Jesteśmy już na tej drodze. My, Polacy, doceniamy działania Rosjan z ostatnich lat. Tę drogą, która zbliża nasze narody, powinniśmy iść dalej, nie zatrzymując się na niej ani nie cofając.

Wszystkie okoliczności zbrodni katińskiej muszą zostać do końca zbadane i wyjaśnione. Ważne jest, by została potwierdzona prawnie niewinność ofiar, by ujawnione zostały wszystkie dokumenty dotyczące tej zbrodni. Aby kłamstwo katińskie zniknęło na zawsze z przestrzeni publicznej. Domagamy się tych działań przede wszystkim ze względu na pamięć ofiar i szacunek dla cierpienia ich rodzin. Ale domagamy się ich także w imię wspólnych wartości, które muszą tworzyć funda-

ment zaufania i partnerstwa pomiędzy sąsiednimi narodami w całej Europie.

Słowa te wypowiedzieć miał Lech Kaczyński 10 kwietnia 2010 roku na Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu podczas uroczystości w 70. rocznicę zbrodni katińskiej. Jak tragicznie brzmią dzisiaj, w kilka dni po katastrofie lotniczej w Smoleńsku, w której zginęli dwaj polscy prezydenci: Lech Kaczyński i Ryszard Kaczorowski, najwyżsi dowódcy armii polskiej, dostojnicy kościoła, postowie, senatorowie, kombatanicy, członkowie rodzin katińskich, wybitni przedstawiciele polskiego życia publicznego!

Na pokładzie samolotu Tu 154, który rozbił się na lotnisku wojskowym Siewiernyj około godz. 8:56 rano w koszmarną, mglistą sobotę kwietniową, były także małżonka prezydenta Maria Kaczyńska i historyczna założycielka związku „Solidarność” Anna Walentynowicz.

ciąg dalszy na str. 8...

foto: M. Kohler

LITURGIA SŁOWA

IV niedziela Wielkanocna, rok C

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 13, 14.43-52

Czytanie z Dziejów Apostolskich

W owym czasie Paweł i Barnaba przeszedłszy przez Perge, dotarli do Antiochii Pizydyjskiej, weszli w dzień sobotni do synagogi i usiedli. A wielu Żydów i pobożnych prozelitów towarzyszyło Pawłowi i Barnabie, którzy w rozmowie starali się zachęcić ich do wytrwania w łasce Boga. W następny szabat zebrano się niemal całe miasto, aby słuchać słowa Bożego. Gdy Żydzi zobaczyli tłumy, ogarnęła ich zazdrość i bluźniąc, sprzeciwiali się temu, co mówił Paweł. Wtedy Paweł i Barnaba powiedzieli odważnie: „Należało głosić słowo Boże najpierw wam. Skoro jednak odrzucacie je i sami uznajecie się za niegodnych życia wiecznego, zwracamy się do pogan. Tak bowiem nakazał nam Pan: «Ustanowiłem cię światłością dla pogan, abyś był zbawieniem aż po krańce ziemi». Poganie, słysząc to, radowali się i uwielbiali słowo Pańskie, a wszyscy, przeznaczeni do życia wiecznego, uwierzyli. Słowo Pańskie rozszerzało się po całym kraju. Ale Żydzi podburzyli pobożne a wpływowe kobiety i znaczniejszych obywateli, wywołali prześladowanie Pawła i Barnaby i wyrzucili ich ze swych granic. A oni otrzą-

snawszy na nich pył z nóg, przyszli do Ikonium, a uczniów napętniało wesele i Duch Święty.

DRUGIE CZYTANIE

AP 7,9.14B-17

Czytanie z Księgi Apokalipsy św. Jana Apostoła
Ja, Jan, ujrzałem wielki tłum, którego nie mógł nikt policzyć, z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków, stojących przed tronem i Barankiem. Odziani są w białe szaty, a w rękę ich palmy. I rzekł do mnie jeden ze starców: „To ci, którzy przychodzą z wielkiego ucisku i optukali swe szaty, i w krwi Baranka je wybielili. Dlatego są przed tronem Boga i w Jego świątyni cześć Mu oddają we dnie i w nocy. A Siedzący na tronie rozciągnie nad nimi namiot. Nie będą już łaknąć ani nie będą już pragnąć, i nie porazi ich słońce ani żaden upał, bo paść ich będzie Baranek, który jest w pośrodku tronu, i poprowadzi ich do Źródeł wód życia: i każdą tzę otrze Bóg z ich oczu”.

EWANGELIA

J 10,27-30

Słowa Ewangelii wg św. Jana
Jezus powiedział: „Moje owce słuchają mego głosu, a Ja znam je. Idą one za Mną i Ja daję im życie wieczne. Nie zginą one na wieki i nikt nie wyrwie ich z mojej ręki. Ojciec mój, który Mi je dał, jest większy od wszystkich. I nikt nie może ich wyrwać z ręki mego Ojca. Ja i Ojciec jedno jesteśmy”.

Dobry pasterz poszukiwany

Trwając w roku kapłańskim, modląc się za kapłanów, rozpoczynamy tę niedzielę, nazywaną potocznie niedzielą dobrego pasterza, tydzień modlitw o nowe powołania.

Jezus sam chce być dzisiaj dla nas wzorem do naśladowania, wzorem dobrego pasterza. My sami mamy taką potrzebę, aby ktoś nas kochał, troszczył się o nas, potrafił nas wysłuchać, zatrzymać się nad naszymi problemami i coś może odpowiedzieć, doradzić, albo po prostu pobyc z nami. A Jezus, jak słyszymy, mówi w Ewangelii: „...moje owce słuchają mego głosu”, „...idą za Mną”, a także: „Ja znam je...”, „Ja daję im życie wieczne...”

Czy dzisiejszy chrześcijanin potrafi słuchać? Dziś jesteśmy zalewani różnego rodzaju informacjami, często mamy już tego dość i zamykamy się także na Słowo Boże, na głos Chrystusa nauczającego w Kościele, przez co jesteśmy nieraz podobni trochę do tych Żydów z Antiochii Pizydyjskiej, którzy nie chcieli słuchać „Dobrej Nowiny”, a Paweł i Barnaba mówili do nich: „Należało głosić słowo Boże najpierw wam. Skoro jednak odrzucacie je i sami uznajecie się za niegodnych życia wiecznego, zwracamy się do pogan”.

Trudne słowa. A my? Kogo tak naprawdę słuchamy, szczególnie dziś, kiedy otacza nas tak potężna sfera informacji? Czy nie jesteśmy głusi na głos Dobrego Pasterza? I w konsekwencji, jeżeli już usłyszymy ten głos, to czy potrafimy za nim pójść i być żywym świadectwem Jego Miłości? A wtedy, gdy to się stanie, to jak nam mówi Jezus: „Te owce Ja znam i daję im życie wieczne, przyjmuję do swojej owczarni.”

Wszyscy na pewno znamy obraz przedstawiający Jezusa – Dobrego Pasterza, który na ramionach trzyma zagubioną owieczkę. Dzisiaj niech ten obraz nam – ludziom zjednoczonej Europy – choćby w części uzmysłowi, jak bardzo ten Pasterz nas kocha, jak się nami opiekuje, a dla nas, kapłanów – szczególnie w tym roku kapłańskim – niech będzie to czas naszych wewnętrznych refleksji, gorącej modlitwy, odnowy naszych kapłańskich serc złączonych jednością i istotowo z sercem Jezusa Chrystusa.

Jakże nam dziś potrzeba modlitwy za kapłanów i o kapłanów, o nowe powołania do pracy na niwie Pańskiej. Prośmy zatem Chrystusa, aby postać robotników na swoje żniwo, a dla nas prośmy o to, byśmy nigdy nie zagubili Jego głosu wśród trosk i złoty dzisiejszego świata, abyśmy nigdy nie oddalili się od Niego – Chrystusa Dobrego Pasterza.

Modlitwa do Pana Jezusa Dobrego Pasterza

Panie Jezu, Dobry Pasterzu, dziękuję Ci za dar Twej miłości, która każe Ci szukać owiec zagubionych. Proszę Cię, przyjdź, Panie, i odszukaj te owce zagubione w cierniach współczesnego świata. Odszukaj je, Panie, i weź na ramiona, i przyprowadź do Owczarni. Niech zapamięta radość, że się odnalazły, że żyją, choć były umarłe. Pochyl się zwłaszcza nad tymi, którzy nie potrafią zerwać z grzechem, i tymi pogrążonymi w nałogach. Daj im łaskę powrotu do Ciebie. A tym, co Cię jeszcze nie znają, pozwól doświadczyć daru Twej Obecności. Dziękuję Ci, Jezu, za to, że z miłości karmisz głodnych Twej Prawdy. Dziękuję Ci za Twą miłość, która każe Ci szukać tych, co od Ciebie odeszli i tych, co o Tobie nigdy nie słyszeli. Wezwij, Panie, robotników na żniwo. Daj nam ludzi gorliwych i świętych dla służby ratowania dusz. Obdarz ich żarliwą miłością i duchem ofiarnym, duchem misyjnym, aby odważnie głosili całemu światu Dobrą Nowinę o jedynym Mesjaszu. Bądź uwielbiony, Chryste Pasterzu, za Twą miłość i za Twe miłosierdzie teraz i zawsze. Amen. □

Ks. Maciej Nizio

Polonia w hołdzie Prezydentowi

Na wieść o tragicznej śmierci Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i towarzyszących mu 95 osób w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, w drodze na uroczystości rocznicowe do Katynia, Polonia francuska zgromadziła się w kościołach na żałobnej modlitwie w intencji Głowy Państwa i wszystkich ofiar tragedii. W Paryżu Polacy zebrali się już w sobotę, 10 kwietnia, o godz. 17. w Kościele Polskim na Mszy z udziałem Ambasadora RP we Francji i Konsula Generalnego RP. Natomiast w niedzielę Msze Święte zostały odprawione we wszystkich ośrodkach Polskiej Misji Katolickiej we Francji. W czasie Eucharystii Rektor PMK, ks. inf. Stanisław Jeż, skierował do pogrążonych w bólu Rodaków okolicznościowe kazanie.

Siostry i Bracia Umiłowani przez Chrystusa!

Panie Ambasadorko!

Panie Konsul Generalny!

Tutaj, w Paryżu, w Kościele Polskim, zawsze, gdy nasza Ojczyzna przeżywała patriotyczne wydarzenia, radosne i tragiczne, żywna część Emigracji z naszej Ojczyzny jednoczyła się z narodem polskim. Dzisiaj na nowo został on doświadczony tragedią narodową. Tak jak w Katyniu 70 lat temu naród nasz został ugodzony wprost w serce – mordem 22 tys. oficerów, inteligencji polskiej – również i w dzisiejszej katastrofie zginęli ci, którzy bardziej niż wielu innych reprezentowali Polskę z punktu widzenia patriotyzmu i oddania Ojczyźnie: wybitni synowie narodu i liczni przedstawiciele życia politycznego.

Kiedyś tutaj, na bruku paryskim, ks. Hieronim Kajsiewicz wotał: „...nie żadna obca zbawi nas doktryna, lecz miłość Ojczyzny i Boskiego Syna”.

Tymi zasadami kierował się zmarły Prezydent Rzeczypospolitej Lech Kaczyński, który wyrósł w rodzinie o tradycjach patriotycznych. Do dzisiaj żyjąca mama jego służyła w Szarych Szeregach, a ojciec był żołnierzem Armii Krajowej. Profesor habilitowany prawa, człowiek światły, nie będę przedstawiał całego jego bogatego życiorysu.

W momencie, gdy otaczamy modlitwą całą Ojczyznę w tej trudnej chwili próby, jaką przechodzimy, chciałbym w imieniu Polskiej Misji Katolickiej podziękować za jego postawę, zwłaszcza za wierność wyznawanej wierze, wartościom, na których opierał całe swoje życie, umiłowanie Ojczyzny, nauki Kościoła.

Czego uczy nas ta tragedia? Jak czują się dziś ci, którzy z nienawiścią odnosili się do Prezydenta RP i ośmieszali Głowę Państwa? Czy wyciągniemy wnioski z tego, że na nienawiści, także w życiu publicznym i politycznym, niczego nie da się zbudować?

Katastrofa ta wydarzyła się w wigilię Święta Miłosierdzia Bożego. 5 lat temu Jan Paweł II odchodził do Domu Ojca. Największy z naszych Rodaków. Mamy jeszcze przed oczyma obraz, jak w przeddzień, w Wielki Piątek, uczestniczył w Drodze Krzyżowej całym sobą; modlił się w swojej prywatnej kaplicy przed ekranem, który transmitował ją z Koloseum. Gdy procesja dotarła do XIV stacji, poprosił o krzyż. Kiedy dostał krucyfiks, przez jakiś czas patrzył na niego i rozmawiał z Chrystusem. Potem się na niego osunął, przycisnął go do serca i twarzy i tak trwał na modlitwie.

Zostawił nam również ostatnie słowa, które słabnącą, omdlałą ręką napisał, bo już nie mógł mówić: „Nie lękajcie się patrzeć na wieczność. Tam czeka Ojciec, Bóg, który jest Miłością. Dla tej Miłości warto żyć! Miejcie odwagę żyć dla Miłości!”

W kontekście i tej dzisiejszej tragedii możemy zapytać – patrząc przez pryzmat Zmartwychwstania Chrystusa i naszego na Ojczyznę, na nasze życie – dlaczego Pan Bóg do tego dopuścił? Dlaczego?

W kontekście tej tragedii, która wydarzyła się w wigilię Niedzieli Miłosierdzia, która kończy oktagwę największego święta – Zmartwychwstania Pańskiego, możemy powiedzieć, że nie ma chrześcijaństwa bez Zmartwychwstania i nie można być chrześcijaninem, jeśli nie wierzy się w Zmartwychwstanie. Niewiara Apostołów umocniła wiarę przyszłych pokoleń, naszą wiarę. Dzięki Chrystusowi śmierć umarła, stała się przejściem do Nowego Życia.

Krzyż i Zmartwychwstanie Chrystusa to właśnie ów podwójny ruch miłosierdzia, w dół i w górę. Krzyż to zejście ku ludzkiej nędzy, ku śmierci. Jan Paweł II powiedział: „...krzyż stanowi najgłębsze pochylenie się Bóstwa nad człowiekiem. Zmartwychwstanie to miłosierny ruch w górę, ku wybawieniu.”

Miłosierdzie pochyla się nad człowiekiem nie tylko po to, by współczuć i towarzyszyć mu w cierpieniu. Ono wyprowadza go z mroku ku światłu, które nie przemija. Miłosierna miłość Ojca okazuje się potężniejsza niż grzech, niż śmierć.

Ludzkie miłosierdzie zawiera w sobie te same dwa kierunki, czyli najpierw jest drogą w dół, tam gdzie Chrystus żyje, w głodnych, chorych, matych. Kto odważy się być miłosiernym, decyduje się na krzyż. Ale jest też ruch w górę. Okazując miłosierdzie, doświadczam radości dawania, niesienia nadziei, rozpalania światła w ciemnościach, prowadzenia innych i siebie do Zmartwychwstania.

Prośmy o miłosierdzie dla naszej Ojczyzny. Dlaczego obchodziliśmy 70. rocznicę tragedii katyńskiej dwa razy, w środę i w sobotę? Trzeba jasno powiedzieć, że dla dobra Ojczyzny trzeba więcej ludzi sumienia, serca, mniej kłótni, prywaty, a więcej jedności w służbie Ojczyzny.

Może wreszcie dzięki temu, że elita obecnej Polski oddała swe życie w ofierze za elitę II Rzeczypospolitej, której chciała oddać cześć na cmentarzu w Katyniu, świat się dowie prawdy! A może naród, pozostali rządzący, zostaną oświeceni, że prowadzą Ojczyznę na manowce i otrąsą się. Wreszcie początkiem nawrócenia jest prawda, to, co Putin mówi o Katyniu, ma nie tylko znaczenie polityczne, ale też duchowe. Pomaga albo utrudnia pojednanie się z Bogiem i braćmi.

Dzisiejsza śmierć polskich elit wzywa do narodowej jedności. Gdyby nie wiara, że żadna ofiara nie jest daremna, nawet śmierć, gdy jest złączona z Chrystusem Zmartwychwstałym, to można byłoby zwątpić. Ale z ufnością i pokorą mówmy za Tomaszem: „Pan mój i Bóg mój...”

ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor PMK we Francji

Wielki dramat w cieniu Katynia

Jerzy Klechta

Kraków – pod Krzyżem Katyńskim (10.4.2010)

Tekst ten piszę, gdy jeszcze nie znamy bezpośredniej przyczyny katastrofy, poznamy ją dzięki trzem czarnym skrzynkom, które kryją prawdę o ostatnich minutach lotu. Wiemy jedynie, że była silna mgła, że kontrolerzy smoleńskiego lotniska nie wyrazili zgody na lądowanie, że samolot pilotował as polskiego lotnictwa, sama zaś maszyna, według oświadczenia komisji badającej przyczynę wypadku, znajdowała się w nienagannym stanie technicznym. Wydarzyło się coś wyjątkowo bolesnego.

Dawno Polska nie doświadczyła tak spontanicznej, ogólnoswiatowej solidarności. W przeżywaniu smoleńskiego dramatu towarzyszyły nam kraje bliskie i odległe. Brazylia i Litwa ogłosiły 3-dniowe żałoby w swoich krajach. Rosja po raz pierwszy ogłosiła dzień żałoby z powodu tragedii obcego kraju. Jednodniowe żałoby ogłosiły Czechy, Ukraina, Gruzja. Polska znalazła się na czotówkach gazet i dzienników telewizyjnych. Tylko we Francji, nazajutrz po wypadku samolotu, ukazało się ponad 1200 publikacji prasowych na temat dramatu „w cieniu Katynia”.

Jeszcze nigdy w dziejach świata, w warunkach pokojowych, w tym samym czasie i miejscu nie poniosła śmierci tak wielka licznie elita polityczna jednego państwa. W tym samym czasie śmierć poniosła głowa państwa, sześciu najwyższych rangą dowódców

Z KRAJU

- Prezydent Lech Kaczyński zginął w sobotę 10 kwietnia o godzinie 8:56 w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, udając się na uroczystość z okazji 70. rocznicy zamordowania polskich oficerów w Katyniu. Samolot rozbił się, podchodząc w gęstej mgle do lądowania. Maszyna została doszczętnie zniszczona. Nikt nie przeżył katastrofy.
- Ciało Prezydenta przywieziono do Warszawy. Trumnę spowitą polską flagą wynieśli z samolotu żołnierze Kompanii Honorowej Wojska Polskiego. Odegrano hymn państwowy. Na lotnisku zmarłego prezydenta przywitała rodzina, m.in. córka Marta i brat Jarosław.
- „Stoimy nad trumną Pierwszego Obywatela Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. W smutku, żalu i bólu jednoczy się z nami Ojczyzna i Rodacy rozproszeni po wszystkich kontynentach” – powiedział, modląc się nad trumną, sekretarz Episkopatu Polski, bp Stanisław Budzik. Następnie samochód z ciałem Lecha Kaczyńskiego wyruszył z lotniska do Pałacu Prezydenckiego, a na trasie przejazdu zgromadziły się tłumy ludzi, by pożegnać Głowę Państwa. Ludzie stali w milczeniu, niektórzy żegnali się, inni płakali, rozległy się oklaski, rzucano wiązanki. Tysiące warszawiaków przychodzili też pod Pałac Prezydencki, by złożyć kwiaty, zdjęcia zmarłych, zapalić znicze i modlić się.
- Z głową państwa leciało 95 osób: w tym jego żona Maria oraz ostatni prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski.
- Premier Donald Tusk: „Takiego dramatu współczesny świat nie widział”. Premier w imieniu Polaków złożył kondolencje rodzinie prezydenta Kaczyńskiego i rodzinom innych ofiar katastrofy.
- Jerzy Buzek: „Z ogromnym smutkiem przyjąłem wstrząsającą informację o katastrofie samolotu, na którego pokładzie był mój przyjaciel i wielki polski polityk, prezydent Polski Lech Kaczyński”.
- „Anioł śmierci stanął na ich drodze, podobnie

jak stanął na drodze polskich oficerów pomordowanych tam 70 lat temu” – powiedział metropolita gdański, arcybiskup Sławoj Leszek Głódź.

- „Prezydent Lech Kaczyński leciał do Katynia, by ocalić prawdę” – podczas Mszy Świętej w gnieźnieńskiej katedrze powiedział prymas Polski, arcybiskup Henryk Muszyński.

- Obowiązki prezydenta objął marszałek Sejmu Bronisław Komorowski. W ciągu dwóch tygodni musi ogłosić datę wyborów prezydenckich. Na nadzwyczajnym posiedzeniu rządu Rada Ministrów powołała rządowy zespół ds. pomocy dla rodzin ofiar tragedii.

- Donald Tusk udał się do Smoleńska. Tam spotkał się z Władimirem Putinem, który stanął na czele rosyjskiej komisji wyjaśniającej przyczynę tragedii. Strona polska wszczęła własne śledztwo.

- Uroczystości pogrzebowe prezydenta Lecha Kaczyńskiego odbędą się dopiero, kiedy ciała wszystkich ofiar katastrofy lotniczej koło Smoleńska wrócą do Polski. Para prezydencka będzie pochowana razem.

- Do Moskwy polecili ministrowie: Ewa Kopacz, Tomasz Arabski i Jacek Najder. Zajmują się oni ustaleniami dotyczącymi identyfikacji zwłok i pomocą dla rodzin ofiar. Do Moskwy poleciały także rodziny ofiar.

- Z powodu żałoby ani premier, ani szef MSZ Radosław Sikorski nie wyjechali na szczyt atomowy w Waszyngtonie.

- Dwoma minutami ciszy Polska uczciła pamięć ofiar katastrofy. Dzwon Zygmunta obwiesił w samo południe rozpoczęcie tygodniowej żałoby w Polsce. Zamiast hejnatu z wieży Kościoła Mariackiego zagrano pieśń żałobną „Łzy matki”.

- Po Prezydencie także ciało jego małżonki Marii Kaczyńskiej dotarło do Pałacu Prezydenckiego zasypywane kwiatami. Trumny Pary Prezydenckiej zostały wystawione na widok publiczny w Sali Kolumnowej Pałacu.

- Uroczystości pogrzebowe Głowy Państwa i jego małżonki odbędą się na Placu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, sama ceremonia zaś dzień później w Krakowie na Wawelu. Na uroczystości przybywają przywódcy państw z całego świata.

- Ciało prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego, zgodnie z wolną rodziny, spocznie w świątyni Opatrzności Bożej w stolicy.

- Poza kompanią honorową przy trumnach z parą prezydencką czuwali związkowcy ze sztandarem „Solidarności”.

- W Sejmie odbyło się specjalne żałobne posiedzenie, w którym uczestniczyli m.in. posłowie, byli prezydenci Polski oraz goście z zagranicy. Oddali oni cześć ofiarom katastrofy lotniczej prezydenckiego samolotu, w którym zginęło 18 członków parlamentu.

- „Wybaczymy i prosimy o wybaczenie!”. Musimy dorastać do wypowiedzenia tych samych słów wobec braci Rosjan – mówił w homilii kard. Stanisław Dziwisz. Hierarcha nie wyjaśnił jednak, za co mamy przeproszać. Warto też dodać, że pomiędzy Polakami a Rosjanami raczej nienawiści nie ma. Sprawcą zbrodni w Katyniu byli komuniści. Od tego systemu cierpieli i Polacy, i Rosjanie.

- Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski powołał Jacka Michałowskiego na pełniącego obowiązki szefa Kancelarii Prezydenta. Był on dyrektorem wykonawczym Biura Krajowego Komitetu Wyborczego Tadeusza Mazowieckiego w czasie pierwszych wyborów prezydenckich, zakładał też Unię Demokratyczną. Ostatnio sprawował funkcję dyrektora programowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

- Wiceminister obrony z czasów rządów PiS gen. Stanisław Koziej został mianowany szefem BBN. □

sił zbrojnych, postowie i senatorowie wszystkich partii, biskupi, kapłani katoliccy, cerkwi prawosławnej, kościoła ewangelickiego. Od śmierci zamordowanego prezydenta Gabriela Narutowicza jest to drugi przypadek nienaturalnej śmierci przywódcy Rzeczypospolitej. W wypadku samolotowym na Gibraltarze, w ciągle niewyjaśnionych okolicznościach, zginął w czasie II wojny światowej premier rządu polskiego na emigracji, naczelny wódz gen. Władysław Sikorski.

10 kwietnia 2010 roku zginęło dwóch prezydentów Rzeczypospolitej. Lechowi Kaczyńskiemu towarzyszył bowiem ostatni prezydent Rzeczypospolitej na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski – symbol Polski niezależnej i wolnej w czasach sowieckiego zniewolenia. W takich okolicznościach ożywają osobiste wspomnienia. Kilka razy miałem zaszczyt rozmawiać z prezydentem Kaczorowskim, byłem przez niego zapraszany, przeprowadziłem z nim wywiad telewizyjny. Zaskakiwała mnie u Pana Prezydenta bezpośredniość, naturalność, nieskrywana radość życia – jakże często jest to cecha ludzi, którzy przeszli nie jedno piekło na tej ziemi. I jeszcze słowo o Pani Prezydentowej Marii Kaczyńskiej. Cieszyła się powszechnym szacunkiem, ujmowała wrażliwością i mądrością. Obstawała przy swoim zdaniu, przy swoich poglądach, nawet jeśli kłóciły się z linią programową męża – Prezydenta. Dość często przychodziła do warszawskiej Filharmonii, której była statym bywalcem. Urzekła uśmiechem i „normalnością” – była prawdziwie Pierwszą Damą.

To, co wydarzyło się 10 kwietnia 2010 roku, nie zachwieje fundamentami państwa polskiego. Mamy Konstytucję, która czytelnie określa zasady funkcjonowania państwa. Po chwilowym zahamowaniu (na skutek ostrożności inwestorów zagranicznych) gospodarka wróci do normalnego rytmu.

W obliczu śmierci stawiamy jednak przede wszystkim pytania kardynalne, rodzą się refleksje filozoficzne, moralne, pytania o sens życia. Dziś pada też pytanie, czy jest możliwe, aby w wymiarze naszego życia politycznego, w stylu zachowań, w postawach politycznych nastąpiła zmiana? Czy nie nadszedł moment, aby politycy przeciwnych partii zakopali topór wojenny? W tych dniach Polacy się zjednoczyli. Zjednoczyliśmy się w przeżywaniu bólu. Czy potrafimy zjednoczyć się w budowaniu przyszłości?

Jeśli chcemy z tego dramatu wyciągnąć naukę, to powinna być w niej zawarta refleksja nad stylem prowadzenia polityki w Polsce. Scenę polityczną wypełniały w ostatnich latach gorszące postawy. Nie czas dziś je przypominać, ale czas je skreślić, wyrzucić, czas stworzyć w Polsce kodeks postępowania honorowego. Demokracja tym się charakteryzuje, że zawsze prowadzi się jakiś spór, po dynek na racje. Jednak przekraczanie granic przyzwoitości, dostrzeganie w adwersarzu wroga, przeciwnika, którego należy pokonać za każdą cenę, którego należy „wdeptać w ziemię”, niech przejdzie do złej historii. Jeśli taki kodeks uda się wprowadzić w życie, będzie to najlepszy, trwały hołd oddany tym, którzy zginęli! *ciąg dalszy na str. 10*

ZE ŚWIATA

- W wielu krajach w związku ze śmiercią Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego ogłoszono żałobę. Nieoczekiwanie trzydniową żałobę narodową ogłosiła nawet Brazylia.
- Papież Benedykt XVI: „Składając głębokie kondolencje, zapewniam z całego serca o modlitwie za dusze ofiar i o wsparciu dla umiłowanego narodu polskiego. (...) Z głębokim bólem przyjąłem wiadomość o tragicznej śmierci pana Lecha Kaczyńskiego, prezydenta Polski, jego małżonki i osób towarzyszących”.
- Prezydent USA Barack Obama: „Ta strata jest ogromnym ciosem dla Polski, Stanów Zjednoczonych i dla świata. Prezydent Kaczyński był wybitnym mężem stanu, który odegrał kluczową rolę w ruchu «Solidarność» i był szeroko podziwiany w USA jako przywódca oddany sprawie postępu, wolności i ludzkiej godności”.
- Premier Putin w ciągu kilkunastu godzin dwukrotnie leciał do Smoleńska, a Rosjanie zobaczyli w telewizji „Katyń” Wajdy w głównym programie. Są to dość nieoczekiwane skutki tragedii w lesie smoleńskim. Prezydent Miedwiediew wygłosił orędzie do Narodu Polskiego, w którym mówił m.in.: „Ja i wszyscy obywatele Rosji jesteśmy wstrząśnięci straszną tragedią: śmiercią prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Kaczyńskiego, jego żony Marii i wszystkich polskich obywateli, którzy znajdowali się na pokładzie samolotu. W ostatnich dniach w Katyniu wspólnie przywracaliśmy pamięć, wspólnie optakiwaliśmy ofiary epoki totalitaryzmu”.
- „Polska straciła wielkiego męża stanu, a ja przyjaciela. Bez niego Europa będzie zupełnie inna” – stwierdził prezydent Czech Vaclav Klaus.
- Prezydent Saakaszwili: „Cała Gruzja optakuje przyjaciela – w złych i dobrych chwilach Lech Kaczyński był zawsze gotów pomagać i doradzać”. Gruziński prezydent Micheil Saakaszwili nadał pośmiertnie Lechowi Kaczyńskiemu tytuł i order Narodowego Bohatera Gruzji.

- Prezydent Chin Hu Jintao: „W imieniu narodu chińskiego i własnym wyrazam głęboki żal w związku ze śmiercią prezydenta Kaczyńskiego i wszystkich ofiar. Przekazuję moje najszersze współczucie ich rodzinom i całemu narodowi polskiemu”.
- Kanceler Niemiec Angela Merkel: „Miło wspomniamy spotkania z Lechem Kaczyńskim, szczególnie w jego rezydencji niedaleko Gdańska, gdzie z nim i jego żoną prowadziliśmy długie, długie rozmowy o polskiej i europejskiej historii, drodze do wolności i o «Solidarności»”.
- Prezydent Izraela Szymon Peres: „Ta katastrofa jest ciężkim ciosem dla narodu polskiego i całego świata. Prezydent Kaczyński i jego małżonka Maria przyczynili się do pogłębienia relacji między narodami polskim i żydowskim, mieli również olbrzymi wkład w zbliznianie ran przeszłości”.
- Premier Litwy Andrius Kubilius: „Wspólnie z narodem polskim na trzy dni pogrzążymy się w żałobie. Pozostaje ubolewać, że w taki sposób pożegnaliśmy się z prezydentem Kaczyńskim” (w nawiązaniu do wcześniejszej wizyty Kaczyńskiego w Wilnie, podczas której parlament litewski odrzucił projekt ustawy umożliwiający Polakom zapisywanie nazwisk w dowodach po polsku). Sejm uznał, że polska pisownia nazwisk naruszałaby konstytucję.
- Premier Litwy Kubilius wyraził nadzieję, że litewskim politykom wystarczy sił, by „naprawić błąd” w sprawie pisowni polskich nazwisk.
- Znany z poparcia dla spraw polskich republikański senator Lugar zgłosił do Senatu USA rezolucję honorującą pamięć Lecha Kaczyńskiego.
- Prezydent Francji wychwalał patriotyzm Lecha Kaczyńskiego. „Poświęcił życie dla kraju” – napisał Nicolas Sarkozy w kondolencyjnym liście.
- Polska i rosyjska prokuratura, patomorfologzy i eksperci ds. katastrof lotniczych współpracują w Smoleńsku w wyjaśnianiu przyczyn katastrofy.

- Rosyjska prasa przed katastrofą. „Moskowskij Komsomolec”, komentując spotkanie Tuska i Putina w Katyniu jako próbę „rozbrojenia historycznej miny”, pisał: „Część polskiej elity wciąż kieruje się ideami prezydenta Lecha Kaczyńskiego, które układają się w formułę: rusofobia bez granic”. Dziennik twierdził, że „na śródowną ceremonię Kaczyńskiego nie puścili. List polskiego prezydenta informujący o jego chęci przyjazdu bardzo w porę »zgrabiono« w Moskwie. Ale z polskiej politycznej sceny Kaczyński i jego zwolennicy nigdy nie odejdą”. „Polski prezydent poczuł potrzebę zorganizowania powtórnej ceremonii po tym, jak dowiedział się, że Donald Tusk przyjął zaproszenie Władimira Putina” – pisał w piątek dziennik „Wremia Nowostiej”, który dzień wcześniej stwierdził, pisząc o nieobecności Kaczyńskiego na śródownych uroczystościach, że „nawet tak święte dla każdego Polaka miejsce jak Katyń nie zdołało ich (prezydenta i premiera) połączyć”. Dziennik dodawał, że służby protokolarne „musiały się sporo napracować, by znaleźć wyjście z niezręcznej sytuacji powstałej z powodu rywalizacji wewnątrz polskich elit”. Zrzucając odpowiedzialność za całe dyplomatyczne zamieszanie na niezdarność Kancelarii Prezydenta i kłótnie w polskich elitach, gazeta pominęła, że kancelaria prezydencka jeszcze w styczniu, a więc na długo przed zaproszeniem Putina, prowadziła z rosyjskim ambasadorem rozmowy o planowanych przez Warszawę obchodach i zaproszeniu na nie prezydenta Rosji Dmitrija Miedwiediewa.
- USA i Rosja zawarły nowy układ rozbrojeniowy. Umowę podpisano w Pradze. Kością niezgody pozostaje tarcza antyrakietowa.
- Wybory na Węgrzech. Fidesz uzyskał ponad 52% poparcia i 206 mandatów w 386-osobowym parlamencie. Socjaliści ponad 19%, a prawicowy Jobbik – ponad 16. Czwartą siłą będzie nowa partia Polityka Może Być Inna (LMP) z 7%. Premierem zostanie szef Fideszu – Victor Orban. □

Prezydent

Lech Kaczyński pochodził z inteligenckiej rodziny z warszawskiego Żoliborza. Do polityki trafił razem z powstaniem Komitetu Obrony Robotników (KOR). Po ukończeniu Wydziału Prawa na Uniwersytecie Warszawskim karierę naukową kontynuował na Wybrzeżu. Tam poznał żonę. Pochodzili z podobnych rodzin. Rajmund Kaczyński był żołnierzem Armii Krajowej, matka Jadwiga łączniczką Szarych Szeregów. Rodzina Marii przyjechała do Gdańska z Wilna, ojciec walczył w wileńskiej AK, jeden z jego braci był pod Monte Cassino, drugi zginął w Katyniu.

Maria Kaczyńska nie działała w opozycji, ale wspierała męża wtedy, gdy latem 1980 r. jako doradca znalazł się w Stoczni Gdańskiej i kiedy w stanie wojennym został internowany niemal na rok. Sama utrzymywała dom, udzielała korepetycji z angielskiego i francuskiego, tłumaczyła. Lecha wchłonęła polityka. Był m.in. członkiem podziemnej RKK (Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej) Solidarności.

W 1989 r. opowiedział się za Okrągłym Stołem. Był jednak zwolennikiem głębokich reform i przyspieszenia procesów utrwalań polskiej niepodległości. Wspiera Porozumienie Centrum utworzone przez swojego brata Jarostawa. W 1990 r. znalazł się w Kancelarii Prezydenta Lecha Wałęsy, gdzie jako sekretarz stanu odpowiadał za BBN (Biuro Bezpieczeństwa Narodowego). Doszło jednak do konfliktu z urzędującym prezydentem i niektórymi ludźmi z jego otoczenia (Wachowski).

W 1992 roku Lech Kaczyński zostaje szefem NIK (Najwyższa Izba Kontroli), w 2000 r. ministrem sprawiedliwości w rządzie Jerzego Buzka. Dał się poznać jako sprawny polityk. Opowiadając się za zaostreniem polityki karnej, w tym przywróceniem kary śmierci, szybko zbudował wizerunek zdecydowanego polityka, który potrafi przywrócić ład i sprawiedliwość w kraju. Choć po roku odszedł z rządu Buzka, popularność potrafił przekuć na wyborcze poparcie.

W 2001 r. wraz z bratem tworzył PiS (Prawo i Sprawiedliwość). W 2003 r. wygrał wybory na prezydenta stolicy. Za jego prezydenckiej kadencji w mieście wybudowano Muzeum Powstania Warszawskiego. Przywrócił obchodom rocznicy godny charakter.

Stanowisko prezydenta stolicy pomogło mu utorować drogę do najważniejszego urzędu w państwie. W 2005 r. zostaje prezydentem RP. Miał wtedy 60 lat. Wygrywa... wbrew wszelkim sondażom!

Lech Kaczyński

Gdyby nie został politykiem, mógłby zostać np. aktorem. Z bratem bliźniakiem Jarostawem zagrał przeciw udanie w filmie „O dwóch takich, co ukradli księżyc”. Jego losy potoczyły się jednak inaczej.

Współpracownicy wspominają jego mniej znane cechy, które media raczej pomijały. Lech Kaczyński, wbrew pozorom, lubił życie towarzyskie. Szybko zaprzyjaźniał się z ludźmi, z którymi pracował. Bliskie relacje nawiązał nawet z ochroną i z kierowcami. Wbrew protokołowi starał się zawsze usiąść nie na tylnym siedzeniu, lecz obok kierowcy – by była okazja do pogawędki. Z domu wyniósł szarmancki stosunek do kobiet. Kiedy dowiedział się, że jeden z jego dyrektorów zajeżdżał na parkingu drogę swojej koleżance, nieszcześnie długo się tłumaczył z tej „zbrodni”. Prezydent potrafił też publicznie zrugać – i to ostro! – współpracowników, którym zdarzyło się w pośpiechu przywitać się najpierw z nim, a dopiero potem z obecnymi paniami. Nie tolerował wulgaryzmów. Kochał zwierzęta i pozwalał im na wszystko. Opowieściami o wyczynach psa Tytusa zabawiał towarzystwo. Z dumą opowiadał, że terier potrafił tak go ugryźć, że prezydent zwił się w „chińską ósemkę”.

W pałacu wspierała go żona Maria Kaczyńska. Studiowała transport morski na Uniwersytecie Gdańskim, później pracowała w Instytucie Morskim. Ślub wzięli w roku 1978 r. Po urodzeniu córki Marty odeszła na urlop wychowawczy i do pracy zawodowej już nie wróciła. Jako pierwsza dama Maria Kaczyńska okazała się dość samodzielna. Swobodnie posługiwała się angielskim i francuskim, co bardzo pomagało podczas wizyt międzynarodowych. Śmiało potrafiła wygłaszać swoje opinie. Angażowała się w działalność charytatywną. W 2007 r. otrzymała specjalnego Wiktora (nagrodę widzów) za „wrażliwość ponad podziałami”. Maria zawsze wspierała męża. Troszczyła się, by wypadł dobrze w mediach, by „lepszym” profilem stanął do kamery, by na klapie margnarki nie

Po katastrofie

ciąg dalszy na str. 3...

Po 70 latach Katyń stał się na nowo symbolem tragedii. Polska znowu została pozbawiona części swych elit. I jest oczywiste, że dzień 10 kwietnia 2010 roku oznaczać będzie wielką cezurę w polskim życiu politycznym. Lech Kaczyński zginął, jak pisze prasa włoska, „... u szczytu swych wysiłków na rzecz obrony pamięci historycznej Polski, z którą utożsamiał swą

prezydenturę”. Czy jego śmierć spowoduje przetót w relacjach polsko-rosyjskich? To wyjątkowo trudne pytanie, na które odpowiedzieć będziemy mogli dopiero za parę lat. Nie ulega wątpliwości, że katastrofa polskiego samolotu pod Smoleńskiem wywołała w Rosji ogromne poruszenie. W poniedziałek 12 kwietnia flagi na Kremlu spuszczone zostały do połowy masztu na znak żałoby narodowej, wejście do ambasady polskiej w Moskwie ustane jest biało-czerwonymi kwiatami, na prze-

kleń lotnisko w Smoleńsku mieszkańcy okolicznych miejscowości znoszą bukiety i znicze, rosyjska telewizja państwowa pokazała film „Katyń” Andrzeja Wajdy, władze rosyjskie robią wszystko, by pomóc rodzinom ofiar. W pomoc Polsce zaangażowali się osobiście prezydent Miedwiediew i premier Putin. Czy ze szczerego, współczującego serca, czy na pokaz, chciałoby się powiedzieć „na eksport na zachód”? Przyszłość pokaże... Bo po spektakularnych gestach przyjdzie czas na konkretne

było nawet pyłku. On sam nie przywiązywał do stroju i wyglądu żadnego znaczenia. Jeszcze w czasach pełnienia funkcji prezydenta Warszawy miał zadowolony z siebie chwalić się współpracownikom, że udało mu się „skorzystać z nieuwagi Marylki” i założyć do garnituru „te mokasy, których nie wolno nosić”.

Lech Kaczyński. Prezydent, profesor, ale przy tym człowiek niezwykle ciepły, przyjacielski, życzliwy ludziom.

Szukając najbardziej charakterystycznego politycznego rysu prezydentury Lecha Kaczyńskiego, trudno nie wymienić na pierwszym miejscu przywracania Polakom pamięci historycznej. Przywracając pamięć o zapomnianych bohaterach, chciał przekazać jasne przesłanie: „warto żyć przyzwoicie”. Dzięki nowej polityce satysfakcję u schyłku życia uzyskiwały w Pałacu Prezydenckim matki więzione w stalinowskich więzieniach, cisi bohaterowie „Solidarności”, sędziowie, którzy odmawiali skazywania działaczy opozycji w stanie wojennym, Sprawiedliwi wśród Narodów Świata. Doceniał i dbał o żołnierzy powstania warszawskiego, antykomunistycznego podziemia, o późniejszych działaczy opozycji solidarnościowej, którzy dla Polski gotowi byli cierpieć i w ostateczności umierać. Jak nikt inny zabiegał o uczczenie tego, co w dziejach Polski dramatyczne, straszne, niewiarygodnie bolesne. Redaktor naczelny „Rzeczpospolitej” Paweł Lisicki postawił tu nawet pytanie – czy teraz jakby sam swoją śmiercią nie przypieczętował tych starań? Czy nie nadał im nowego, nieprzewidzianego, nieusuwalnego sensu? Jakby jego działalność – skryta na co dzień w walce politycznej, w nieustannej grze o władzę, sporach z innymi – pokazała się w całkiem innym świetle. Jakby wreszcie dla wszystkich stało się widoczne to, co w Lechu Kaczyńskim najgłębsze: patriotyzm, troska o państwo, o jego pozycję.

W czasie jego prezydentury media rozpisywały się głównie o wetach i komplikowaniu pracy rządu. Nie było ich jednak tak dużo. Lech Kaczyński niewątpliwie kierował się przede wszystkim interesem Polski. Piotr Semka słusznie zauważa, że „wszystko, co czynił, miało sprostować legendzie II Rzeczypospolitej”. W osobistym wspomnieniu Bronisław Wildstein dodaje, że był to „polityk, którego celem było przywrócenie ładu moralnego w naszej najnowszej historii”. I przypomina niedawną historię dotyczącą rezygnacji z budowy tarczy przez USA – „kiedy się okazało, że amerykańska tarcza antyrakietowa może nie zostać w Polsce zainstalowana, zaprosił mnie na osobistą rozmowę. Uważał, że jest ona niezwykle ważna dla strategicznego związania Polski ze Stanami Zjednoczonymi, co zasadniczo poprawiłoby nasze bezpieczeństwo. Odwołanie jej budowy poruszyło go, jakby poniósł osobistą, głęboką stratę. Sprawy publiczne bowiem, sprawy Polski, były najgłębiej jego osobistymi sprawami”. Tak też trzeba potraktować niezrealizowany do końca wielki projekt IV RP.

Warto też przypomnieć osobistą odwagę Prezydenta. Latem 2008 r. stanął w Tbilisi na czele zebranej pośpiesznie delegacji państw regionu i otwarcie zaprotestował przeciw rosyjskiej interwencji w Gruzji. Udowodnił, że wolność i niepodległość – także innych narodów – ceni bardziej niż własne bezpieczeństwo i życie.

Dopiero po jego śmierci stychać opinie, że był to „Wybitny Polak”, „Najlepszy prezydent, jakiego mieliśmy w III RP”, „człowiek, którego wizerunek spreparowany przez przeciwników na użytek opinii publicznej tak zasadniczo różnił się od rzeczywistości, że wywoływał poczucie, iż żyjemy w dwóch nieprzystających do siebie światach”.

działania i na spełnienie tego, czego w swym nigdy nie wygłoszonym przemówieniu domagał się prezydent Kaczyński: wyjaśnienia wszystkich okoliczności zbrodni z 1940 roku, otwarcia archiwów, prawnej oceny zbrodni katyńskiej, rehabilitacji jej ofiar, jednoznacznego potępienia stalinizmu, szczerej skruchy za popełnione zbrodnie i oficjalnych przeprosin.

A także na przykład ponownego prze-myślenia wyjątkowo niekorzystnej dla Polski decyzji o budowie gazociągu Nord-

Stream, którym Rosja dostarczać ma gaz Europie zachodniej z pominięciem terytoriów tranzytowych. Inauguracja morskiego odcinka tego gazociągu, który przez Baltyk połączy bezpośrednio Rosję z Niemcami, zwanego w Polsce „gazociągami Ribbentrop-Mołotow”, odbyła się w obecności rosyjskiego prezydenta Miedwiediewa i byłego kanclerza Niemiec Schroedera, stojącego na czele spółki Nord-Stream kontrolowanej przez rosyjski Gazprom. Spotkanie to miało miejsce w przed-

tach”. Niektórzy są wręcz zdziwieni reakcją świata. Lech Kaczyński zyskał wielki szacunek, nawet wśród politycznych przeciwników. Własne zdanie, a nawet upór zyskały mu więcej szacunku niż jednoznaczne potakiwanie zagranicznym opiniom.

O zmarłym podobno nie mówi się źle. Ale to nie z tego chyba powodu Polacy odkryli nagle wielkość autorytetu Prezydenta. Publicysta Marian Brudzyński na portalu Prawica.net słusznie zauważa, że teraz, kiedy „pod adresem Prezydenta wygłaszają z płaczem hymny pochwalne najbezczelniejsi siepacze i agresorzy, którzy na opluwaniu jego wizerunku budowali swą pozycję w mediach, uświadomiłem sobie, jak wielkie obrzydzenie czuję do tych mediów i kreowanej przez nie tchórzliwej i kontunkturalnej elity politycznej w Polsce. Mediów, które szydziły z każdego potknięcia Prezydenta i lansowały polityków odliczających dni do końca Jego prezydentury, bądź opowiadających podłe banialuki o rzekomych pokusach totalitarnych drugiego z braci Kaczyńskich...”.

Nie ma odpowiednich słów, które oddałyby przy okazji niezwyklej symbolikę śmierci Prezydenta w Smoleńsku. Wspomniany Brudzyński pisze, że warto zastanowić się nad sensem rozmaitych wezwań do „bycia razem na dłużej”, „nowego otwarcia”, „prawdziwego pojednania narodowego”... „Nie dajmy się temu zwieść. Parafrazując słowa Jana Pawła II wypowiedziane przy grobie ks. Jerzego Popiełuszki, zastanówmy się raczej we własnych sumieniach, co musimy zrobić sami – My, Polacy – aby z tej śmierci wyrosło dobro, tak jak z Krzyża Zmartwychwstanie...” Nie utopmy ofiary w pustych słowach i gestach.

Bogdan Usowicz

foto. M. Kohler

dzień uroczystości 7 kwietnia w Katyniu, w której udział wzięli premierzy Polski i Rosji Donald Tusk i Władimir Putin. Przyjazd Putina na cmentarz, na którym leżą polscy oficerowie, był bezspornie wydarzeniem historycznym. Putin był bowiem pierwszym szefem rosyjskiego rządu, który pojawił się w Lesie Katyńskim. Jego słowa jednak rozczarowały Polaków. Słowo „przepraszam” nie padło. Współ-czucie ma im wystarczyć...

Anna Rzeczycka

...by katyńska rana mogła się wreszcie w pełni zagoić...

Treść przemówienia, które Prezydent Lech Kaczyński miał wygłosić 10 kwietnia na Polskim Cmentarzu Wjennym w Katyniu podczas uroczystości w 70. rocznicę zbrodni katyńskiej. Oto jego treść:

„Szanowni Przedstawiciele Rodzin Katyńskich! Szanowni Państwo! W kwietniu 1940 roku ponad 21 tysięcy polskich jeńców z obozów i więzień NKWD zostało zamordowanych. Tej zbrodni ludobójstwa dokonano z woli Stalina, na rozkaz najwyższych władz Związku Sowieckiego. Sojusz III Rzeszy i ZSRR, pakt Ribbentrop-Mołotow i agresja na Polskę 17 września 1939 roku znalazły swoją wstrząsającą kulminację w zbrodni katyńskiej. Nie tylko w lasach Katynia, także w Twerze, Charkowie i w innych, znanych i jeszcze nieznanych miejscach straceń wymordowano obywateli II Rzeczypospolitej, ludzi tworzących podstawę naszej państwowości, nieugiętych w służbie ojczyzny. W tym samym czasie rodziny pomordowanych i tysiące mieszkańców przedwojennych Kresów były zsyłane w głąb Związku Sowieckiego, gdzie ich niewypowiedziane cierpienia znaczyły drogę polskiej Golgoty Wschodu.

Najbardziej tragiczną stacją tej drogi był Katyń. Polskich oficerów, duchownych, urzędników, policjantów, funkcjonariuszy straży granicznej i służby więziennej zgładzono bez procesów i wyroków. Byli ofiarami niewypowiedzianej wojny. Zostali zamordowani z pogwałceniem praw i konwencji cywilizowanego świata. Zdeptano ich godność jako żołnierzy, Polaków i ludzi. Doły śmierci na zawsze miały ukryć ciała pomordowanych i prawdę o zbrodni. Świat miał się nigdy nie dowiedzieć. Rodzinom ofiar odebrano prawo do publicznej żałoby, do opłakania i godnego upamiętnienia najbliższych. Ziemia przykryła ślady zbrodni, a kłamstwo miało wymazać ją z ludzkiej pamięci.

Ukrywanie prawdy o Katyniu – efekt decyzji tych, którzy do zbrodni doprowadzili – stało się jednym z fundamentów polityki komunistów w powojennej Polsce: założycielskim kłamstwem PRL. Był to czas, kiedy za pamięć i prawdę o Katyniu płacono wysoką cenę. Jednak bliscy pomordowanych i inni, odważni ludzie trwali wiernie przy tej pamięci, bronili jej i przekazywali kolejnym pokoleniom Polaków. Przenieśli ją przez czas komunistycznych rządów i powierzyli rodakom wolnej, niepodległej Polsce. Dlatego im wszystkim, a zwłaszcza Rodzinom Katyńskim, jesteśmy winni szacunek i wdzięczność. W imieniu Rzeczypospolitej składam najgłębsze podziękowanie za to, że broniąc pamięci o swoich bliskich, ocaliliście Państwo także ważny wymiar naszej polskiej świadomości i tożsamości.

Katyń stał się bolesną raną polskiej historii, ale także na długie dziesięciolecie zatrut relacje między Polakami i Rosjanami. Sprawmy, by katyńska rana mogła się wreszcie w pełni zagoić i zbliznić. Jesteśmy już na tej drodze. My, Polacy, doceniamy działania Rosjan z ostatnich lat. Tą drogą, która zbliża nasze narody, powinniśmy iść dalej, nie zatrzymując się na niej ani nie cofając.

Wszystkie okoliczności zbrodni katyńskiej muszą zostać do końca zbadane i wyjaśnione. Ważne jest, by została potwierdzona prawnie niewinność ofiar, by ujawnione zostały wszystkie dokumenty dotyczące tej zbrodni. Aby kłamstwo katyńskie zniknęło na zawsze z przestrzeni publicznej. Domagamy się tych działań przede wszystkim ze względu na pamięć ofiar i szacunek dla cierpienia ich rodzin. Ale domagamy się ich także w imię wspólnych wartości, które muszą tworzyć fundament zaufania i partnerstwa pomiędzy sąsiednimi narodami w całej Europie.

Oddajmy wspólnie hołd pomordowanym i pomódlmy się nad ich głowami. Chwała bohaterom! Cześć Ich pamięci!”

Wielki dramat w cieniu Katynia

...ciąg dalszy ze str. 7

70 lat od zbrodni katyńskiej niedaleko Katynia zginął gorący i konsekwentny rzecznik mówienia prawdy o sowieckiej zbrodni, Lech Kaczyński. Podróż na uroczystości katyńskie, które miały się odbyć 10 kwietnia 2010 roku, były wyrazem Jego niezłomności. Śmierć 96 Polaków lecących na pokładzie samolotu Tu-154 radzieckiej produkcji została szeroko dostrzeżona przez cały świat. I oto wydarzyło się coś niezwykłego. W tej bowiem śmierci świat dostrzegł tragiczny symbol katyński. W cieniu Katynia rozegrał się wielki dramat dzisiejszej Polski. Rosyjscy dziennikarze zauważyli symbole, które nawet w Polsce nie były podkreślane. Oto 10 kwietnia 2010 roku zginęła duża część elit politycznych Polski w sowieckim samolocie, na rosyjskiej ziemi, niedaleko lasów katyńskich, gdzie 70 lat temu z rozkazu Stalina zamordowano tysiące jeńców, zginął wówczas kwiat polskiej inteligencji.

Śmierć prezydenta Kaczyńskiego i jego współtowarzyszy tragicznej podróży uprzytomniła światu skalę zbrodni katyńskiej. Wiedza o Katyniu była dotąd w świecie znikoma. W to, że Sowieci zamordowali przeszło 22 tysięcy polskich jeńców, świat zachodni nie wierzył, gdy zaś się o tym dowiedział, nie chciał tego przyjąć do wiadomości. Ślady ludobójstwa zacierał nie tylko Stalin. Pomagali mu w tym przywódcy Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, którzy w imię solidarności alianckiej nie chcieli niepokoić wojennego koalicjanta. W Stanach Zjednoczonych, które uważamy za trwałego sojusznika, o Katyniu dotąd prawie w ogóle nie mówiono, nie wspomniano i oczywiście nie uczono, we Francji zresztą również. Dziś media światowe (nie tylko europejskie) piszą o zbrodni katyńskiej więcej, aniżeli przez całe 70 lat.

Zachowanie prezydenta Rosji Miedwiedjewa i premiera Putina sprawia wrażenie, że rodzi się korzystna zmiana w ich stosunku do wyjaśniania zbrodni katyńskiej. Oby nie była to postawa okolicznościowa. Lech Kaczyński pośmiertnie osiągnął cel swojego życia. Piszę ten tekst po przylocie do Warszawy samolotu z ciałem zmarłego prezydenta. Kondukt przejechał ulicami stolicy. Patrząc na ludzi, wsłuchując się w trwożną ciszę tłumu Warszawiaków, stanęły mi przed oczami znane ze starych zdjęć obrazy z pogrzebu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Nie należy stosować takich porównań. To byli mężowie stanu odmiennego typu. Jednak napięcie bólu i poczucie patriotyzmu rodaków były bardzo podobne.

Gdy już zaś emocje osłabną, ten ogromny ładunek patriotyzmu, jaki towarzyszy przeżywanemu dramatowi, może zaowocować dobrem. Zależy to od klasy politycznej, od mediów, od każdego z nas.

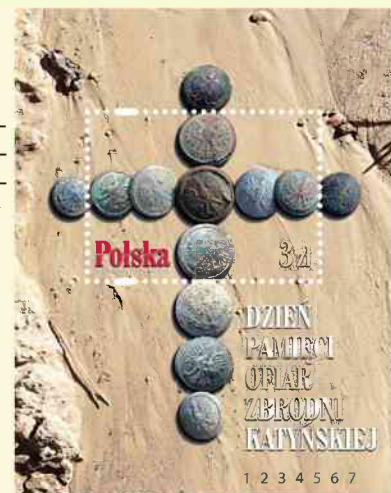
Jerzy Klechta

Znaczek pamięci

hołd polskim oficerom zamordowanym przez Sowietów wiosną 1940 r.

Guziki pozostałe z płaszczy mundurów tworzące krzyż na leśnym piasku – taki obraz możemy zobaczyć na najnowszym znaczku Poczty Polskiej.

7 kwietnia do obiegu wszedł znaczek „Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej”.

LA PAGE DES FRANCOPHONES de Richard Zienkiewicz (riczienk@laposte.net)

L'ÉTAT POLONAIS DÉCAPITÉ

On ne pouvait imaginer de plus grande tragédie nationale en temps de paix.

Ce qui vient de se passer à Smolensk, en Russie, dépasse toutes les imaginations et tous les entendements. Rien de tel n'était encore jamais arrivé en Pologne, ni peut-être même dans le monde entier, dans nos sociétés contemporaines. Un accident d'avion, et c'est tout un pays qui perd d'un seul coup une grande partie de ses dirigeants, de son élite politique, militaire, religieuse, culturelle, sociale. Des gens pour la plupart dans la force de l'âge, en pleine activité, qui travaillaient pour leur pays, des gens qui faisaient la une des médias presque tous les jours, des gens avec lesquels les Polonais s'étaient familiarisés par l'intermédiaire de la presse écrite, de la radio et de la télévision, des gens que l'on voyait s'opposer ou s'unir sur des options politiques ou sociales, des gens en qui l'on avait confiance ou envers lesquels on pouvait exprimer de la défiance. Les images le montrent, les informations se précisent d'heure en heure, les témoignages se multiplient, et pourtant on a encore du mal à croire à ce qui est arrivé. Tout se passe comme dans un mauvais rêve dont on ne peut sortir. Les mots manquent pour exprimer son émotion sur la disparition du président de la République polonaise, Lech Kaczyński, de la Première Dame, son épouse Maria, de ses collaborateurs, des représentants de la nation, des chefs de l'armée polonaise, des représentants religieux, et de nombreux autres invités. Tous se rendaient à Katyń, ce samedi 10 avril 2010, pour participer à la commémoration du soixante-dixième anniversaire de l'assassinat de vingt-deux mille officiers polonais, perpétré par le NKVD soviétique. Une première cérémonie avait déjà eu lieu le mercredi précédent avec la participation des premiers ministres russe et polonais, Vladimir Poutine et Donald Tusk. L'avion présidentiel a décollé de Varsovie et s'est écrasé au moment d'atterrir sur l'aérodrome militaire de Smolensk. À l'heure où ces lignes sont écrites, les causes de l'accident ne sont pas encore connues. Est-ce une erreur de l'équipage ? Pourtant, s'agissant d'un avion officiel, on peut penser que l'on avait affaire à du personnel expérimenté. On dit que le pilote n'aurait pas obtempéré à une demande des aiguilleurs du ciel de ne pas atterrir à Smolensk en raison du mauvais temps. Est-ce vraiment le mauvais temps ? Les témoignages divergent à ce sujet. Y avait-il du brouillard ou pas ? S'il y en avait, était-il épais ou pas ? Quel était l'état de l'avion ? On sait que les avions officiels sont des Tupolev 154, le fleuron de l'aéronautique soviétique des années soixante-dix et quatre-vingt, mais qui a été l'objet de nombreux accidents meurtriers

ces quinze dernières années. Les avions officiels polonais ont déjà connu des avaries les clouant au sol au moment où ils devaient emmener leurs passagers à des rencontres internationales. On peut toutefois imaginer qu'avant le départ, compte tenu du nombre et de la qualité des passagers, l'appareil a dû être révisé de près. Alors, pourquoi cette catastrophe ? Y a-t-il eu un faisceau tragique de circonstances qui a fait que l'avion a accroché avec une aile des arbres dans la forêt proche de l'aérodrome ? Les enquêtes devraient faire toute la lumière sur cette catastrophe sans précédent. Le président de la Diète, Bronisław Komorowski, deuxième personnage de l'État, qui assure l'intérim, a décrété un deuil national d'une semaine. Les Polonais, très choqués, n'ont pas attendu pour se rassembler dans la prière, le recueillement et la solidarité. C'est caractéristique chez nos compatriotes. Ils le font toujours dans les moments difficiles comme celui-là. Tout le pays se sent orphelin après la disparition de son président et de son épouse, et d'une partie de son élite. Lech Kaczyński a été élevé dans l'esprit du patriotisme de la Pologne indépendante de l'entre-deux-guerres, de la Pologne de Piłsudski ; rien d'étonnant dès lors qu'il se soit lié à l'opposition au régime communiste, d'abord avec le KOR (comité de défense des ouvriers) puis avec Solidarność ; il a été interné pendant l'état de siège puis, dans son pays redevenu indépendant, il a travaillé avec Lech Wałęsa quand celui-ci était président de la République, avant de se brouiller définitivement avec lui. Juriste de formation, il a été président de la Cour des comptes, ministre de la Justice dans le gouvernement Buzek, avant d'être élu maire de Varsovie puis président de la République. Très décrié de son vivant, les hommages sont unanimes et insistent sur sa probité, son patriotisme et sur sa vision d'une Pologne grande, forte et indépendante, solidaire des démocraties naissantes en Europe orientale. Son épouse Maria provient également d'une famille qui a lutté dans la résistance à l'occupant pendant la guerre ; d'une grande culture personnelle, elle a pris son rôle de Première Dame avec beaucoup de sérieux et de chaleur. À côté du couple présidentiel, il y avait Ryszard Kaczorowski, le dernier président polonais en exil qui, en décembre 1990, avait remis à Lech Wałęsa les insignes du pouvoir présidentiel, marquant ainsi la continuité entre la Pologne de l'avant-guerre et celle de l'après-communisme. Parmi les disparus, on compte encore des députés et des sénateurs, dont Jerzy Szmajdziński, candidat de la gauche aux présidentielles, et

Maciej Płażyński, président de l'association Wspólnota Polska (Communauté polonaise) qui assure la liaison avec les Polonais de l'étranger ; le gouverneur de la banque centrale polonaise ; le président de l'Institut de la mémoire nationale (IPN) ; le médiateur des citoyens ; des membres de la chancellerie présidentielle et des ministères ; la figure de l'opposition, Anna Walentynowicz, pour laquelle les grèves ont éclaté dans les chantiers navals de Gdańsk en 1980. Avec la disparition du chef d'état-major, du chef des forces opérationnelles, du chef de l'armée de terre, du chef des forces aériennes, et du commandant en chef de la marine de guerre, c'est toute l'armée polonaise qui est décapitée. Dans l'avion se trouvaient encore les évêques aux armées catholique et orthodoxe, ainsi que l'aumônier militaire protestant et de nombreux prêtres ; il y avait encore les représentants des anciens combattants, des familles des victimes de Katyń et des déportés de Sibérie. Au total, quatre-vingt-seize personnes, équipage compris. Compte tenu de l'ampleur de la catastrophe, c'est une tragédie nationale. C'est une double tragédie, car elle s'est déroulée non loin de Katyń qui était déjà un lieu maudit pour les Polonais en raison des crimes perpétrés ; il l'est d'autant plus maintenant après la disparition du président de la République et des personnes qui l'accompagnaient. La situation est d'autant plus dramatique que ces gens allaient rendre hommage, au nom de l'État et de la nation, aux victimes auxquelles ils avaient consacré une partie de leur vie, afin de faire éclater la vérité sur le génocide. Une vérité que l'on attend maintenant avec encore plus d'insistance. □

Kondolencje po katastrofie

Wszystkie ofiary polecam łaskawości miłosiernego Boga. Benedykt XVI przesyła telegram kondolencyjny na ręce Marszałka Sejmu RP.

**Szanowny Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa**

Głębokim bólem napeliła mnie wiadomość o tragicznej śmierci Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, jego żony oraz osób, które towarzyszyły mu w drodze do Katynia. Spośród nich pragnę wymienić Pana Ryszarda Kaczorowskiego, byłego Prezydenta RP na uchodźstwie, biskupa polowego Tadeusza Płockiego, prawosławnego arcybiskupa polowego Mirona Chodakowskiego i ewangelickiego duszpasterza polowego ks. Adama Pilcha. Wszystkie ofiary tego dramatycznego wypadku – parlamentarzystów, polityków, przedstawicieli wojska, Rodzin Katyńskich i inne osoby – polecam łaskawości miłosiernego Boga. Niech przyjmie ich do swojej chwały. Rodzinom tych, którzy zginęli, i wszystkim Polakom składam szczere kondolencje i zapewniam o mojej duchowej bliskości. Na ten trudny czas wypraszam dla Narodu polskiego szczególne błogosławieństwo wszechmogącego Boga.

Benedykt XVI, Papież

Posłanie Kardynała André Vingt-Trois, Przewodniczącego Konferencji Biskupów Francji do abpa Józefa Michalika, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

Ekscelencjo,

W chwili, kiedy z ogromnym smutkiem dowiadujemy się o katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, w której stracili życie Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński, jego małżonka jak również liczna delegacja oficjalna Waszej Ojczyzny udająca się na obchody rocznicy zbrodni katyńskiej, pragnę zapewnić, w imieniu katolików francuskich i swoim własnym, o naszym głębokim wzruszeniu i gorącej modlitwie w intencji ofiar tej katastrofy i całego narodu polskiego.

W tragedii, która dotyka Wasz Kraj, cała Europa dzieli ból Polski, Kraju, który zajmuje tak ważne miejsce w historii naszego kontynentu.

Zapewniam, Ekscelencjo, o naszej braterskiej modlitwie i łączności we wspólnej nam nadziei, która objawia się teraz, w okresie Wielkiej Nocy, w sposób szczególny.

*Kardynał André Vingt-Trois,
Arcybiskup Paryża*

Przewodniczący Konferencji Biskupów Francji

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ W związku ze śmiercią Lecha Kaczyńskiego zawieszono do odwołania wszystkie rozgrywki piłkarskie mistrzowskie i pucharowe – poinformował Polski Związek Piłki Nożnej. Odwołano też mecze piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki. W przeddzień katastrofy rozegrano tylko 2 mecze ekstraklasy. Wyniki: Zagłębie Lubin – Cracovia 0:0, Lech Poznań – Arka Gdynia 2:0.

☺ 6 listopada ubiegłego roku prezydent RP Lech Kaczyński nadał mu polskie obywatelstwo. Arsen Kasabijew w Mińsku zdobył dla Polski złoty medal mistrzostw Europy. 23-letni Osetyniec z polskim paszportem wyszedł na pomost w stolicy Białorusi z żałobną wstążką przypiętą do piersi i wycisnął najwięcej. Sztangista zadedykował medal prezydentowi Polski. Wcześniej m.in. srebro zdobył Krzysztof Szramiak (Budowlani Opole). Srebrny medal zdobyła także Marzena Karpińska, a brąz Marieta Gotfryd.

☺ Barcelona raz jeszcze pokazała Realowi, że mieć gwiazdy, a mieć zespół, to dwie różne sprawy. Wygrała w Madrycie 2:0. Mecz poprzedziła minuta ciszy dla uczczenia ofiar tragedii w Smoleńsku, a Real, w którego barwach występuje Jerzy Dudek, zagrał z czarnymi opaskami.

☺ Prezes Związku Piłki Ręcznej w Polsce Andrzej Kraśnicki przejął obowiązki prezesa POKO po tragicznej śmierci w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem Piotra Nurowskiego.

☺ W stolicy Serbii, Belgradzie, odbyło

się losowanie grup eliminacyjnych turnieju Euro 2012 w piłkę ręczną. Reprezentacja Polski, czwarta drużyna kontynentu, była wśród najwyższej rozstawionych ekip i jest faworytem swojej grupy. Podopieczni Bogdana Wenty trafili do Grupy 3. Ich rywalami w walce o awans do turnieju w Serbii będą reprezentacje Słowenii, Ukrainy i Portugalii.

☺ Zespół Renault, w którego barwach jeździ Robert Kubica, wyraził „najgłębsze kondolencje dla narodu polskiego” w związku z katastrofą lotniczą, w której zginęło około 100 bardzo ważnych osób w naszym kraju. Oświadczenie w tej sprawie wydał również Robert Kubica – „Jestem głęboko zszokowany i smutny z powodu tragedii, która dla naszego narodu jest niestychana. Dzień Pamięci Ofiar Katynia stał się jednym z dni żałoby dla ludzi z Polski. Chcę przekazać moje najszczerze kondolencje rodzinom ofiar. Moje myśli są z Polakami, którzy są dotknięci tą tragedią”. Polak miał wystartować w rajdzie Citta di Forlì, ale na wieść o tragedii wycofał się.

☺ W rankingu ATP deblistów Łukasz Kubot z Austriakiem Oliverem Marachem zajmują szóste miejsce, a Mariusz Fyrstenberg i Marcin Matkowski plasują się na pozycji 13.

☺ Polskie szabliski zdobyły w Baku srebrny medal w turnieju drużynowym szermierczych mistrzostw świata juniorów (do lat 20). W finale przegrały z Ukrainkami 38:45. Z kolei florecistka Hanna Łyczbińska zdobyła w Baku medal brązowy.

☺ W Sochaczewie zamiast meczu międzypaństwowego rugby odbyła się pierwsza w Polsce Msza polowa w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej z udziałem zawodników, kibiców oraz władz Polskiego Związku Rugby. Nim rozpoczęto liturgię, reprezentacje Polski i Mołdawii wybiegły na boisko. Odegrano hymny obu państw i uczczono minutą ciszy ofiary sobotniej tragedii. Mecz reprezentacji Polski z Mołdawią w dywizji 2A Pucharu Narodów Europy w rugby został następnie odwołany. Trenerem Biało-Czerwonych jest Tomasz Putra, którego brat Krzysztof, wicemarszałek Sejmu, również był na pokładzie Tupolewa i zginął.

☺ Wszystko wskazuje na to, że nasza najlepsza tenisistka, Agnieszka Radwańska, wystąpi z emblematem „Solidarności” na koszulce. Akcja ta związana jest z obchodami 30-lecia powstania ruchu. – Żyję w wolnej Polsce i wiem, że zawdzięczam to w dużej mierze „Solidarności”. Kiedy pojawiła się taka propozycja, nie zastanawiałam się ani chwili. Jestem dumna, że w naszym kraju powstał ruch, który obalił komunizm w całej Europie – powiedziała w rozmowie z „Super Expressem” Agnieszka Radwańska. – Jestem zawodową tenisistką i to zrozumiałe, że za każdą reklamę biorę pieniądze. W tym przypadku nie zatrzymam dla siebie ani grosza: całą kwotę przeznaczę dla hospicjum albo na inny szczytny cel – dodaje Radwańska. □

XXXLAT
Solidarność

„Kościół katolicki w Polsce jednoczy się w tym trudnym momencie z Rodakami w Kraju i na obczyźnie w trosce o Ojczyznę, gorąco polecając jej losy Bożej Opatrzności” – czytamy w oświadczeniu Prezydium Konferencji Episkopatu Polski wydanym 10 kwietnia w związku z katastrofą samolotu prezydenckiego w Smoleńsku.

Oświadczenie Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w obliczu katastrofy samolotu prezydenckiego

Cały Naród polski jednoczy się w bólu i cierpieniu po katastrofie samolotu z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej, Lechem Kaczyńskim, i delegacją na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskiej. Prezydent, wybrany bezpośrednio przez naród, jest uosobieniem troski o to, co w Polsce najistotniejsze dla naszej tradycji ożywiającej współczesną rację stanu. Wypełniając obowiązki wobec Ojczyzny, zginęli wybitni synowie Narodu: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, ostatni Prezydent na uchodźstwie, Szef Sztabu Generalnego i Biskup Polowy Wojska Polskiego, duchowni, także innych wyznań, oraz liczni przedstawiciele życia publicznego. Udawali się oni do Katynia, by oddać hołd zamordowanym żoł-

nierzom, którzy wyznaczać będą przez długie jeszcze lata kryteria obywatelskiej godności oraz miłości Ojczyzny.

Kościół katolicki w Polsce jednoczy się w tym trudnym momencie z Rodakami w Kraju i na obczyźnie w trosce o Ojczyznę, gorąco polecając jej losy Bożej Opatrzności. Każde polskie serce przepełnione jest dzisiaj żalem i bólem. Ale szczególne współczucie wyrażamy rodzinom i przyjaciółom tych, którzy zginęli na pokładzie samolotu. Przez najbliższe dni, codziennie, we wszystkich kościołach w Polsce i poza jej granicami, polecać będziemy Miłosierdziu Bożemu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wszystkie ofiary tej niewyobrażalnej katastrofy.

Jako chrześcijanie musimy spojrzeć na naszą narodową tragedię w świetle Zmartwychwstania Chrystusa, którego tajemnicę przeżywamy w liturgii Kościoła. Niech Zwycięzca śmierci otwórz bramy Bożego Miłosierdzia przed tymi, którzy zginęli, niech ukoj ból serca tych, którzy ich opłakują, a zjednoczoną w bólu Ojczyznę umacnia swoim błogosławieństwem.

Józef Michalik

Metropolita Przemyski

Przewodniczący KEP

Stanisław Gądecki

Zastępca Przewodniczącego KEP

Stanisław Budzik

Sekretarz Generalny KEP

KRZYŻÓWKA GŁOSU

POZIOMO: 3) „Głucha” część drzewa 5) Leukoma 6) Wybieg, sztuczka 7) Ptak; rudzik 10) Gatunek herbaty 13) Spirytystyczny lub kinowy 14) Akt cesarski 17) Ma tęczę 18) Zestaw kart 19) Rodzaj kaszy 22) Stragan 24) Robinson z samotnej wyspy 25) Fortuna nim się toczy 28) Punkt przeciwny zenitowi 31) Wykonany przez zecera 32) Obraz fotograficzny 35) „... Pruski” Matejki 36) Złudzenie 37) Uległość, przywiązanie 38) Porażenie ciepłe 39) Składnik lekkich stopów

PIONOWO: 1) Biała pora roku 2) Malwa 3) Pierwiastek chemiczny, K 4) Drużyna, zespół 8) Zajęcie na łakach 9) Szkatułka 11) Rokokowy w sztuce 12) Zakończenie biegu 13) Twarda na zółtciu 15) Rower dla pań 16) „Biały...” Londona 19) Atom z ładunkiem 20) Ani ssak ani ptak 21) Stan w zachodniej Brazylii ze stolicą w Rio Branco 23) Msza za zmarłych 26) Zasadowy lub kwaśny roztworu 27) Przy nim odprawiane są nabożeństwa 29) Zespół dźwięków 30) Ptak z koralami 33) Poetycko o weselu 34) Budowlana zaprawa

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

ROZWIĄZANIA

Nr. 10/2010 – POST: POZIOMO: 1) Infulat 5) Awersja 6) Znachor 8) Zbytnik 12) Gatunek 13) Rwa 14) Obsesja 16) Wydział 20) Klawikord 22) Zakonnik 26) Wyznanie 27) Korytarz 28) Logopedia; PIONOWO: 2) Nowenna 3) Utracjus 4) Teatr 7) Ocena 9) Babel 10) Taekwondo 11) Kra 12) Gawęda 15) Jąkanie 17) Deko 18) Iran 19) Łask 20) Kowal 21) Rzeka 23) Kora 24) Nuta 25) INRI; **Nr. 11/2010 – JAŁMUŻNA:** POZIOMO: 1) Rachela 5) Framuga 6) Obrzeże 16) Kolet 19) Cel 20) Solon 21) Animusz 23) Kontrabas 27) Klasztor 31) Aeroplan 32) Adiutant 33) Oficjant 34) Kalafior; PIONOWO: 2) Aaron 3) Humor 4) Legat 6) Idol 7) Tars 8) Abel 9) Aden 10) Jon 11) Gem 12) Oczko 14) Zola 15) Żona 16) Kask 17) Lipa 18) Tusz 22) Sternik 24) Orator 25) Bulwar 26) Sonata 28) Lidia 29) Stuga 30) Tragi; **Nr. 12/2010 – MIŁOSIERDZIE:** POZIOMO: 4) Dziekan 5) Embrion 6) Indiana 10) Chordofon 14)

Zapat 15) Akord 18) Niedowaga 19) Łuczywo 21) Plastyczka 26) Jantar 27) Asekurator 28) Powiew 29) Spawarka; PIONOWO: 1) Szymon 2) Georgia 3) Madonna 6) Indeks 7) Dzwony 8) Aplauz 9) Alfa 10) Chwał 11) Owoc 12) Dudy 13) Fenol 16) Kurator 17) Rzutnik 20) Wprawa 22) Aneks 23) Trupa 24) Czara 25) Aorta; **Nr. 13/2010 – NIEDZIELA PALMOWA:** POZIOMO: 5) Encyklika 6) Emil 7) Owerol 8) Adam 10) Asceza 11) List 13) Ostrze 17) Atalanta 21) Sita 22) Wybryk 23) Religia 24) Opus 25) Zwarcie 26) Tarantela 27) Ksztalt; PIONOWO: 1) Rebeka 2) Dyplomata 3) Florencia 4) Skoroszyt 9) Dział 12) Starszak 14) Stygmat 15) Rarytas 16) Eskort 18) Lalkarz 19) Negacja 20) Anapest; **Nr. 14/2010 – WIELKANOC:** POZIOMO: 4) Saul 6) Hokeista 7) Laur 8) Dokument 9) Owad 12) Kapelan 14) Uczta 16) Wieczór 17) Esaut 19) Gzyms 23) Gniazdko 26) Ambaras 28) Wino

29) Doktor 31) Liryka 34) Karetka 35) Zew 37) Opat 40) Mizeria 41) Amnezja 42) Płyś 43) Bliźnięta 44) Mennica 45) Msza 46) Dogmatyka; PIONOWO: 1) Kotowaczna 2) Rezurekcja 3) Asceta 4) Salto 5) Utuda 10) Wóz 11) Dna 13) Nurek 15) Tournee 18) Sowa 20) Zło 21) Mat 22) Smok 23) Grzesznik 24) Islamabad 25) Day 27) Brauning 29) Dno 30) Kia 32) Rozbieg 33) Koronka 35) Zapędy 36) Wplata 38) Patos 39) Taśma; **Nr. 15/2010 – WIOSNA:** POZIOMO: 4) Prymula 5) Odogłos 8) Pomadka 9) Mendel 13) Lansada 17) Ekler 19) Kotlina 22) Blendra 23) Boja 25) Obudowa 29) Otoczka 33) Adorator 34) Delegat 35) Zielenina 36) Nowenna; PIONOWO: 1) Kreda 2) Smola 3) Pluska 5) Opole 6) Gmin 7) Odma 10) Ego 11) Dyl 12) Len 14) Arbat 15) Szewc 16) Dudek 18) Kabat 20) Trud 21) Igor 24) Jordan 26) Bazie 27) Doyle 28) Wapno 30) Odlew 31) Zagon 32) Astma

Wytoczyli walkę Papieżowi

Rozmowa Franciszek L. Ćwika z przewodniczącym stowarzyszenia *Odrodzenie Katolickie (Renaissance Catholique)* Jean Pierre Maugendre.

F.L.Ć.: Pod pretekstem walki z pedofilią zorganizowano medialną kampanię przeciwko Papieżowi i Kościołowi. Gdzie leżą prawdziwe przyczyny tak ostrego ataku na Benedykta xvi?

J.P.M.: Od samego początku wyboru na Stolicę Piotrową Benedykt xvi podjął pewnego rodzaju próbę odbudowy Kościoła, dając miejsce tradycyjnej liturgii rzymskiej i ułatwiając reintegrację w Kościele Bractwu Piusa xii poprzez zniesienie ekskomuniki. Papież pozostaje też nieugięty w tym wszystkim, co dotyczy kwestii moralnych. Ma on też bardzo jasne stanowisko w stosunku do islamu, nie idąc z nim na żadne ustępstwa czy uktady. Papież jawi się jako opozycjonista w stosunku do «nowoczesności». Ci wszyscy, którzy uważają się za jej szermierzy, postanowili wykorzystać nadarzający się moment, by zaatakować Papieża. Jeżeli widzę w socjalistycznej „Liberation” artykuł redakcyjny pod tytułem «Czy Trzeba zmienić Papieża?», to pytam się: czy problem ten ich dotyczy?

No właśnie, jakie siły stoją za tymi atakami? Uczestniczą w nich media liberalno-so-

cialistyczne, wszyscy wyznawcy hedonizmu i relatywizmu moralnego. Papież przeciwstawia się ich poglądom, dlatego teraz siły te robią wszystko, by zniszczyć autoritet jego i Kościoła. Chcą zdestabilizować Papieża, tym bardziej, że jest on już osobą starszą, i zdestabilizować Kościół. Z przypadków pedofilii wśród księży, które były czymś absolutnie znikomym w stosunku do np. pedofilii wśród nauczycieli, robi się nagle ogromną, rozdmuchaną aferę, tworząc atmosferę christianofobii. W samym sądzie w podparyskim Nanterre toczy się rozprawa o 400 spraw o pedofilię, o których nic się nie mówi. Teraz ci wszyscy, którzy na przykład nie protestują przeciw zabijaniu dzieci poczętych, eutanazji czy doświadczeniom na embrionach, stają się obłudnie obrońcami moralności i krytykami Papieża.

Podnosi się problem celibatu księży, który jakoby mógłby być jakąś przyczyną pedofilii...

Tak naprawdę w całej tej akcji chodzi o to, by Kościół katolicki odszedł od celibatu księży, ale jest to niemożliwe i wszyscy, którzy tego się domagają, stoją na przegranej pozycji.

Papież bardzo jasno już się na ten temat wypowiedział.

Dlaczego przeciwnikom Kościoła tak zależy na zniesieniu celibatu?

Celibat jest chyba największym symbolem oporu Kościoła przed hedonistyczną mentalnością. Jest on widocznym znakiem, że oddanie się Bogu może wypełnić całe życie człowieka. Jest to też codzienna, widzialna manifestacja wierności ślubom czystości, co w obecnej atmosferze nakłaniającej do rozpusty jest dla pewnych środowisk nie do zniesienia. Celibat jest symbolem opozycji. Dopóki Kościół opowiada się za nim, dopóty nie jest włączony w wartości ziemskiego świata. Dlatego celibat jest tak silnie atakowany.

Czy francuski Kościół wyraźnie popart Papieża?

Był w tej sprawie komunikat Konferencji Episkopatu Francji. Myślę jednak, że powinno to być poparcie jeszcze bardziej zdecydowane.

A jak reagują francuscy katolicy?

Ludzie są świadomi, o co tak naprawdę chodzi. Protestują wobec oszczerczych akcji przeciw Kościołowi. Widać to bardzo jasno również na internetowych forach katolickich.

Dziękuję za rozmowę. □

„Gościa niedzielnego” pytanie o wychowanie

Lęk o przyszłość

Tak się bję o nasze dzieci i ich przyszłość. Staram się, jak mogę, opowiadać dużo o Bogu i całą naszą codzienność do Boga odnosić. Ale przecież widzę, jak żyją młodzi. Jak się tu nie martwić, że i nasze dzieci dadzą się wciągnąć w łatwe życie, w przyjemności. Teraz to ja każę klękać do modlitwy i klękać. Modlimy się razem, ale czy tak będzie zawsze? Mąż na przykład z nami nie uklęknę, bo to go przerasta.

Zatroskana mama

Nie trzeba bać się świata. Nigdy nie był doskonały. Nie warto uczyć dzieci zbyt wielkiej nieufności i narażać na słuchanie ciągłej krytyki. Za kilka lat w sposób naturalny dzieci zaczną ciągnąć w stronę rówieśników. Wtedy przyda się w Waszym domu utworzyć miejsce ich spotkań. Niech się u Was dobrze czują, w miarę swobodnie, a Pani siłą rzeczy będzie wiedziała, co ich cieszy, śmieszy, dziwi, ciekawi, martwi. Pomocne jest wykazanie zrozumienia, nazwanie problemu i podsuwanie pytań, pokazanie innej strony medalu. Sami niech dokonują wyboru, ale ewentualnie można powiedzieć, że Pani na ich miejscu zrobiłaby to czy tamto. Bardzo przekonuje mnie rozważanie na temat umiejętności prowadzenia rozmów, które nawiązuje do dialogu Pana Jezusa z Samarytanką. Ten pełny szacunek, a nie pogarda, którą nasze dzieci często widzą w nas, gdy oceniamy innych. Pewna babcia wychowywała wnuka i w trudnym okresie gimnazjalnym zapraszała jego kolegów, częstowała głodnych na okrągło chłopaków i prosiła, by nauczyli ją obsługi komputera. Pożytek dla obu stron. Polecam też sposób innych rodziców, którzy komputer ustawili we wnęce w przedpokoju, by wszyscy mieli do niego dostęp, by nie było samotności przed monitorem. Ktoś radzi, by ojciec zajął się jakąś pracą wokół domu, gdy dzieci wychodzą, gdy po córce

przychodzą rówieśnicy. Raz jeszcze należy wówczas ustalić godzinę powrotu, zamienić kilka słów, podać rękę, by pokazać, że przy bardzo przyjaznym nastawieniu jest też troska. Pisz Pani, że młodzi żyją źle. To krzywdzące uogólnienie. Jeśli będzie Pani zatrzymała dzieci takim spojrzeniem, to albo będą lękliwe, albo rozbudzi Pani ich niezdrową ciekawość, albo po jakimś czasie uznają, że mama przesadza i nie będą brali poważnie innych uwag. Kto z rówieśników będzie miał zły wpływ na Wasze dzieci, sami się może odsunie, bo atmosfera Waszego domu może mu nie odpowiadać. Często bywa też tak, że mocno dbamy o religijny rozwój małych dzieci, a potem wydaje się, że naszą rolę przejmują katecheci. To bardzo powszechny błąd, o którym należy pamiętać i go nie powielać. Nastolatki uważnie obserwują dorosłych, sprawdzają, czy realizują zasady, które głoszą, są szczególnie wyczulone na wszelki fałsz. Proszę uważać, czy opowieści o Bogu nie są tylko pouczające. Czy nie są one wypełnione lękiem przed światem, a Pan Bóg to surowy sędzia, którego należy się bać, bo wszystko widzi i tylko czeka na potknięcie dzieciaka? Małe dzieci mogą się świetnie bawić, utrwalając biblijne historie, wystarczy im podać tematy. Mimo dostępnych od lat przeróżnych wydań Biblii dla dzieci ta żywa Księga często leży zakurzona na półce. Z całą pewnością w tej chwili robi Pani wszystko dobrze, najlepiej, jak potrafi. Ale by dzieci potrafiły w kolejnych latach kontynuować obecną linię, należy dbać, by przekazywanie wiary nie zatrzymało się na dziecięcym etapie. Warto wspólnie poznawać dobre strony internetowe, wyjeżdżać na różne spotkania młodych, samemu mocno dbać o rozwój wiary, by ona była żywa, by nie stała się tradycją, suchym obowiązkiem, przyzwyczajeniem. □

WYBITNY DZIAŁACZ SPOŁECZNY I POLONIJNY

Śp. Mieczysław Werno

23 marca zmarł w Bayonne nasz wielki przyjaciel Mieczysław Werno, wybitny działacz społeczny i polonijny, szczególnie cenny świadek historii życia polonijnego i młodzieżowego we Francji.

Urodzony w 1931 r. w Kępnie. W 1939 r., po najeździe niemieckim na Polskę i wcieleniu ziem poznańskich do Rzeszy, został z rodzicami wysiedlony do Generalnej Gubernii, gdyż odmówili oni podpisania tzw. listy obywatelstwa niemieckiego (folksdeutsch). W czasie II wojny, kiedy ojciec ze starszym jego bratem wstąpili do Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych i przedostali się później na Zachód, on przystąpił do Szarych Szeregów (tajne harcerstwo) i mimo niepełnoletności brał czynny udział w ruchu oporu, przyjmując pseudonim „Jędrus”, jako łącznik komórek konspiracyjnych związku Jaszczurzego – NSZ. Po zakończeniu działań wojennych w 1946 r. został wraz z matką aresztowany przez komunistyczną służbę bezpieczeństwa (UB) pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Rządu Polskiego w Londynie! Po 6 miesiącach więzienia i brutalnych przesłuchaniach udało im się zbiec podczas przewożenia więźniów do Wrocławia i przedostać się przez „zieloną granicę”, po trwającym miesiąc ciężkim marszu, do Niemiec Zachodnich. Tam odnalazł ojca i brata służących w Armii Polskiej.

W Regensburgu uczęszczał do Polskiego Liceum założonego przez Centralny Komitet do Spraw Szkolnych i Oświatowych dla żołnierzy, byłych jeńców wojennych i internowanych, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. W 1949 przybył

z rodzicami do Francji i tu, po roku fizycznej pracy w fabryce, otrzymał stypendium do Kolegium Wolnej Europy w Strasburgu. W roku 1955 kończy studia prawnicze na Uniwersytecie w Strasbourg.

Od pierwszych lat studiów prowadzi bardzo aktywną działalność w stowarzyszeniach młodzieży polskiej. Był harcmistrzem Hufca Okręgu Loire (1949-51), prezesem Związku Studentów Polskich Kolegium Wolnej Europy w Strasburgu (1951/54) oraz Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Polskich we Francji (1956-59), Prezes Honorowy tego stowarzyszenia od 1959 r.

Jako dyrektor Polskiej YMCA na Francję (1959-83) otworzył Stowarzyszeniu możliwość rozwijania swojej działalności w lokalu Chrześcijańskiej Unii Młodzieży na rue de Trevis w Paryżu. To stamtąd organizował w okresie stanu wojennego w Polsce transporty idące z pomocą dla rodaków w kraju. Wielokrotnie sam w nich uczestniczył. Stamtąd też wychodziła polska młodzież na doroczne studenckie pielgrzymki śladami Charles'a Péguy do Chartres. Wszyscy uczestnicy tych pielgrzymek pamiętają, kiedy wraz ze swoją małżonką – Teresą dojeżdżali do grupy z „zaopatrzeniem”.

Autor licznych artykułów w prasie polonijnej, m.in. w: „Merkuriuszu Polskim” (Londyn), „Stowie Polskim” (Paryż), „Wiarusie Polskim” (Lille), „Narodowcu” (Lens), „Polsce Wiernej” (Paryż), „Naszej Rodzinie” (Osny), „Syrenie” (Paryż), „Ostatnich Wiadomościach” (Mannheim).

ciąg dalszy na str. 18...

Zasiłek dla bezrobotnych (*chômage*), poszukiwanie pracy

Ubieganie się o prawo do zasiłku dla bezrobotnych jest niestety procesem długim i skomplikowanym. Wysokość zasiłku jest zależna od wielu wytycznych, które zmieniają się z miesiąca na miesiąc.

Pierwszy warunek: trzeba się zapisać w Pôle Emploi (Urząd Pracy) jako poszukujący pracy. Rejestracja odbywa się telefonicznie pod numerem 3949, podczas rozmowy zostanie ustalone spotkanie w Urzędzie pracy. Na spotkanie trzeba zabrać ze sobą następujące dokumenty: dowód tożsamości, kartę zdrowia i zaświadczenie o przyznaniu karty (attestation l'Assurance Maladie), list od pracodawcy z podaną przyczyną zwolnienia, kontrakt pracy, attestation Assedic (orginał), numer konta bankowego (R.I.B.), cv (mile widziane). Na spotkaniu zostanie ustalone, czy bezrobotny ma prawo do zasiłku oraz zostaną wszczęte czynności pomagające w znalezieniu pracy. Zostanie nadany numer identyfikacyjny, numer dokumentów i hasło dostępu. Wszystko to będzie potrzebne w poszukiwaniu pracy na stronie internetowej Urzędu Pracy (www.pole-emploi.fr). Jeśli są trudności z obsługą komputera, zawsze można poprosić o spotkanie (bezpłatne), gdzie zostanie wszystko indywidualnie wyjaśnione krok po kroku.

Drugi warunek: prawa do zasiłku nie mają osoby, które same się zwolniły. Wyjątki:

- Pracodawca zaprzestał wypłacania wynagrodzeń. Zwalniający się musi przedstawić

Urzędowi Pracy zaświadczenie z Prud'Homme (Sąd Pracy), który ten fakt stwierdzi z nakazem uregulowania przez pracodawcę zaległych pensji.

- Pracownik był ofiarą nękania, dręczenia, przemocy, gwałtu, dyskryminacji na terenie zakładu przez pracodawcę lub współpracowników. Czyn ten musi być przewinieniem prawnym. Pracownik musi udowodnić wniesioną skargę.

- Wolontariusze organizacji międzynarodowych, którzy przepracowali minimum rok.

Osobom pozbawionym prawa do zasiłku radzę zapisać się do Urzędu Pracy. Po 4 miesiącach bezskutecznego poszukiwania pracy mogą pomimo wszystko wystąpić o zasiłek dla bezrobotnych.

Trzeci warunek: trzeba mieć wystarczającą wysokość odprowadzonych składek.

Długość wypłacanego zasiłku zależy od przepracowanego czasu pracy. Bezrobotny musi udokumentować przepracowany czas w ostatnich firmach:

- 182 dni lub 910 godzin pracy w przeciągu ostatnich 22 miesięcy przed zwolnieniem;
- 365 dni lub 1820 godzin pracy w przeciągu ostatnich 20 miesięcy przed zwolnieniem;
- 487 dni lub 2426 godzin pracy w przeciągu ostatnich 26 miesięcy przed zwolnieniem;
- 821 dni lub 4095 godzin pracy w przeciągu ostatnich 36 miesięcy przed zwolnieniem.

Czwarty warunek: mieć mniej niż 60 lat. W momencie gdy 60-letnia osoba nie ma pra-

wa do emerytury, zasiłek dla bezrobotnych jest wypłacany do 65 roku życia.

Piąty warunek: trzeba być zdolnym do podjęcia pracy.

Szósty warunek: trzeba poszukiwać pracy. Osoby pobierające zasiłek są zobowiązane poszukiwać stale i efektywnie pracy, odpowiadać na oferty pracodawców lub spróbować założyć własną działalność. Wszystko zależy od znajomości języka i kompetencji.

Na koniec trzeba jeszcze dodać, że nie można zapominać o comiesięcznej aktualizacji swojego konta w Urzędzie Pracy (telefonicznie lub przez Internet). W momencie zaniechania tego, bezrobotny traci prawo do zasiłku i jego strona w internecie zostanie zablokowana. Również każde niestawiennictwo na wyznaczone przez Urząd Pracy spotkania trzeba udokumentować (np. pobyt w szpitalu, choroba, sprawa sądowa). <http://www.easydroit.fr/droit-du-travail/chomage/conditions-allocation-chomage.htm>

Anna Sobczyk
Masz problem - napisz do nas
e-mail: vkaf@fr.fr

Współczesny obraz miłości małżeńskiej

27 marca odbyło się Forum Katolickie pt. „Bądźmy świadkami miłości: Matżeństwo”.

W czasie jutrzni słowo wprowadzające wygłosił wicerektor PMK, kapelan PZK Regionu Paryskiego, ks. dr Krystian Gawron. Następnie zapoznaliśmy się wzajemnie, a ks. kapelan pytał zebranych, z jakich przybyli ośrodków duszpasterskich. Najliczniejsza była grupa ze Wspólnoty w Bagnolet i z parafii z XVII dzielnicy Paryża oraz z Orleanu. Skromniej reprezentowane były parafie: z „Concorde”, Paryża XVI i Paryża XIX. Nieliczne były reprezentacje z ośrodków w Aulnay sous Bois, Dammaray les Lys, Thiel i Wersalu. Dziwił brak osób z Arcueil-Cachan, Troyes, St Denis, Sartrouville czy Paryża XIV. „Miejmy nadzieję, że Wspólnoty te ożyją przy następnym Forum, jesienią br.” – podsumował ks. prał. Krystian Gawron.

Pan mgr inż. Stawomir Indyk, prezes PZK Regionu Paryskiego, powitał zaproszonych gości specjalnych – państwa Guzewiczów oraz około pięćdziesięciu uczestników Forum. Dowiedzieliśmy się przy okazji, iż pan dr Guzewicz jest ekspertem Rady ds. Rodziny Episkopatu Polski, autorem kilkunastu książek i kilkuset artykułów o tematyce rodzinnej.

Pan Indyk przedstawił też rodzaj dekoracji pokazującej ewolucję relacji w katolickim małżeństwie – od narzeczeńskiego zafascynowania, poprzez płodną dojrzałość – zmierzającą do wieczności poprzez wspólne noszenie rodzinnego krzyża. A wszystko to z pomocą Świętej Rodziny, tak nam bliskiej od momentu zawarcia sakramentalnego związku.

Następnie, po przedstawieniu siebie i swej małżonki, dr Guzewicz rozpoczął wykład na temat aktualnego kryzysu małżeństwa i związanego z nim „kryzysu w małżeństwie”. Dowiedzieliśmy się o smutnym bilansie rozpadających się małżeństw, czego główną przyczyną jest...

ignorancja. Tak, to brak wiedzy, nieprzygotowanie, zlekceważenie zasad, prowadzą prędzej czy później do niebezpiecznych, czasami dramatycznych konsekwencji. Liczba rozpadających się małżeństw powiększa się lawinowo, a „targi rozwojowe”, jakie mają przy tym miejsce (przykłady z Wrocławia i w Krakowa), nie nastroją optymistycznie. Natomiast towarzyszące zjawisku współczesne, niewyobrażalne ataki na rodzinę i małżeństwo papież Jan Paweł II przewidział, zanim jeszcze znacząco one wzrosły.

Jednak zamiast popadania w przygnębienie prelegent proponuje mobilizację sił i środków, walkę i koncentrowanie się na obronie, na podtrzymywaniu i na pogłębieniu małżeńskiej miłości.

Następnie, wraz z mężem, przedstawiliśmy historię naszego małżeństwa, podkreślając, jak ważną rolę odegrała w nim modlitwa i jak można budować swój związek również przez cierpienia (nasze było związane m.in. z narodzinami naszego pierwszego dziecka), cierpienia, z którego często wychodzimy duchowo umocnieni.

Następująca po tym południowa Msza św. była przeżyciem duchowym akcentującym jedność małżeńską – zarówno w przygotowanej animacji liturgicznej, jak i w homilii ks. prał. K. Gawrona. A „polski” obiad był z kolei „pokrzepieniem” dla ciała.

Po południu szukaliśmy „recept na szczęście w małżeństwie”. Przedstawione zostały różnice między pojmowaniem małżeństwa i rodziny poprzez ustawienie w hierarchii wartości najpierw małżeństwa, potem dzieci, rodziców, teściów itd. „Szatan wie, że chcąc zniszczyć ludzkość, należy zacząć od małżeństwa. Niszcząc tę wspólnotę, dokonuje zniszczenia rodziny, parafii, narodu, Kościoła, całej tkanki społecznej”.

Państwo Beata i Darek Cisek opowiedzieli nam z kolei o ewolucji swojego małżeństwa. Relacja nawiązywała do weekendu „Czego potrzeba do szczęścia w małżeństwie” zorganizowanego w La Ferte sous Jouarre. Mówili, co zmieniło się po nim w ich życiu. Następnie rozważaliśmy Drogę Krzyżową, a po przerwie państwo Bożena i Andrzej Hyra opowiedzieli o swym małżeństwie, które trwa już 28 lat i, jak zaznaczyli, należy do udanych.

Forum zakończył pan S. Indyk podsumowaniem i podziękowaniem za przybycie wszystkim uczestnikom oraz organizatorom.

Poza zorganizowanym przez PZK sobotnim Forum, pan Guzewicz wygłosił w Paryżu jeszcze dwie konferencje o tematyce małżeńskiej w parafii Wniebowzięcia NMP oraz spotkał się z młodzieżą w parafii św. Genowefy. Wszystkie te konferencje spotkały się z dużym zainteresowaniem.

W niedzielę natomiast spotkaliśmy się, jak co miesiąc, w węższym gronie polskich małżeństw. Po Mszy św. w kościele St Joseph w Nanterre udaliśmy się na wspólny obiad. Licznie niż zazwyczaj spędziliśmy przesympatycznie czas, poznając nieco bliżej państwa Guzewiczów, którzy oczarowali nas wszechstronną wiedzą, empatią i swoim zaangażowaniem. Rozmawialiśmy też o... przebaczeniu. Temat okazał się bardzo interesujący, a zakończyliśmy go Koronką do Miłosierdzia Bożego. Przerwa na ciasto i kawę pozwoliła nam nieco ochłonąć z wrażeń, które stały się naszym udziałem przed następnym rozważaniem – o cierpieniu. Poznaliśmy możliwości „wykorzystania” cierpienia, które często nas dotyka w różnych sytuacjach życiowych, ofiarowania go za osobę nam bliską. Nie sposób podać wszystkich poruszonych tematów, napiszę tylko, że wróciliśmy do domów pełni wrażeń, gotowi podjąć wiele konkretnych kroków, dążąc do pełni szczęścia naszych małżeństw.

Serdecznie dziękuję naszym gościom z Polski i organizatorom Forum za bogate treści i stworzoną atmosferę – „szczęść Boże”.

Katarzyna

fol. Alaszko

Wielkanoc we Wspólnocie polskiej w Aulnay sous Bois

Okres Wielkiego Postu to czas, który poprzez rozważania męki i śmierci Jezusa ma nas przygotować do kulminacji roku liturgicznego, jakim jest Święto Zmartwychwstania Pańskiego. Jest to też czas przygotowań poprzez nauki rekolekcyjne i spowiedź świętą.

W naszej Wspólnocie w Aulnay sous Bois od niedzieli 21 marca do środy 24 marca przeżywaliśmy czas rekolekcji. Nauki głosił przybyły z Polski redaktor naczelny miesięcznika „Miłujcie się” wydawanego w Poznaniu – ks. Mieczysław Piotrowski TChr. Wraz z ks. Piotrowskim przyjechał też diakon – Jeferson Śluszcz, który pod koniec kwietnia ma otrzymać święcenia kapłańskie w Brazylii i tam będzie sprawował posługę duszpasterską wśród Polonii.

Poprzez kolejne cztery dni byliśmy umacniani w wierze, słuchając konferencji wygłaszanych przez ks. rekolekcyjną, opartych o bardzo interesujące artykuły z miesięcznika „Miłujcie się”. W ostatnim dniu rekolekcji każdy z obecnych w kościele otrzymał błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem ukrytym w Monstrancji.

W Niedzielę Palmową ks. proboszcz Jan Ciągło TChr wraz z księżmi przybyłymi z Polski celebrował Mszę św., rozpoczynając od ceremonii poświęcenia bukszpanowych palm, które przynieśliśmy do kościoła. Szaty liturgiczne koloru czerwonego i odczytanie tekstu Męki Pańskiej z podziałem na role podkreślały dramaturgię wydarzeń tej Eucharystii. Pierwszy dzień Wielkiego Tygodnia to dzień procesji z palmami, ale również rozpoczynający się tydzień żałoby i zadumy nad męką i śmiercią Chrystusa. Jak w każdym kościele, tak też i w naszej Wspólnocie uczestniczyliśmy w wydarzeniach Wielkiego Tygodnia.

Razem z parafią francuską przeżywaliśmy Wielki Czwartek. Msza św. miała charakter wyjątkowo uroczysty. Była dziękczynieniem Bogu za ustanowienie sakramentu Eucharystii i kapłaństwa. Przebieg liturgii i sposób, w jaki została odprawiona, przypominał nam Ostatnią Wieczerzę sprzed prawie dwóch tysięcy lat. Pośrodku kościoła, w głównej nawie – stół nakryty białym obrusem. Wokół niego kaptani ze wspólnoty polskiej i francuskiej, ministranci i wierni. Ceremonia obmycia nóg, modlitwy i śpiewy w dwóch językach, a na zakończenie przeniesienie Najświętszego Sakramentu do tzw. ciemnicy.

Wielki Piątek. Późnym wieczorem ostatnia w tym okresie Wielkiego Postu Droga Krzyżowa odprawiana przez ks. Jana Ciągło poprzedziła nabożeństwo. Następnie w ciszy celebrowano i asysta wychodziła do ołtarza, gdzie przez chwilę kapłan leży

krzyżem. W dalszej części Eucharystii adoracja Krzyża trwająca ponad pół godziny. Na zakończenie odbyło się procesyjne przeniesienie Chrystusa, ukrytego pod postacią Chleba, do Grobu Pańskiego, który znajduje się w polskiej kaplicy tuż obok kościoła św. Józefa, gdzie Polonia z Aulnay sous Bois gromadzi się na cotygodniowych niedzielnych Mszach św. i uroczystościach świątecznych.

Wielka Sobota to dzień ciszy i oczekiwania. Po tradycyjnym poświęceniu pokarmów wielkanocnych wieczorem ma miejsce liturgia światła. Mimo brzydkiej pogody, zimna, wiatru i padającego deszczu, kościół wypełniony był po brzegi. Na zewnątrz świątyni kapłan święci ogień, od którego zapalany jest Paschał – symbol zmartwychwstałego Chrystusa. Następnie w okrytej mrokiem świątyni wierni zapalają od Paschału świece, przekazując sobie wzajemnie światło. Zwieńczeniem obrzędu światła jest uroczysta pieśń – Exultet w wykonaniu organisty pana Bogdana Żądło. Dalsza część liturgii paschalnej to czytania mszalne przypominające całą historię zbawienia. Tej nocy powraca uroczysty śpiew „Alleluja”, a następnie odbywa się ceremonia poświęcenia wody i odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych.

Niedziela Wielkanocna – godzina siódma rano. Ciemno, padający deszcz, lecz mimo to jakże tłumnie przybyli Polacy na Mszę św. rezurekcyjną, aby z radością powitać Pana Zmartwychwstałego – zwycięzcę śmierci, piekła i szatana. Głośno i donośnie rozbrzmiewają słowa pieśni wielkanocnych w wykonaniu chóru parafialnego pod kierunkiem organisty. Każdy z nas dzisiaj się raduje, bo przecież dokonała się największa i najważniejsza tajemnica naszej wiary. Chrystus zmartwychwstał, prawdziwie zmartwychwstał. Tymimi słowami witaliśmy się i składaliśmy sobie życzenia.

Jeszcze przed nami drugi dzień Świąt – Poniedziałek Wielkanocny. I znowu kościół wypełniony jest w czasie Eucharystii po brzegi Polonią z Aulnay sous Bois.

Polskim zwyczajem po zakończeniu Mszy św. miał miejsce śmigus-dyngus. Trudno było znaleźć osobę, która nie zostałaby polana wodą. Przecież tradycji musiałoby stać się zadość.

Okres Wielkanocny, to radosne Świąta. W każdym kościele katolickim mają taki sam charakter. My, Polacy mieszkający na emigracji, daliśmy przez ten czas piękne świadectwo naszej wiary, przychodząc przez wszystkie te dni licznie do kościoła, mimo późnej pory, zmęczenia po całym dniu pracy i brzydkiej pogody. Nie zabrakło nas ani w czasie rekolekcji, ani w dniu spowiedzi,

Rekolekcje

Wielki Piątek

Wielki Piątek

Wielka Sobota

a zwłaszcza w czasie kolejnych liturgii całego Tridum Paschalnego.

W tym momencie należą się piękne podziękowania naszym kapłanom – ks. proboszczowi, prowincjałowi Janowi Ciągło TChr, ks. wikariuszowi Zbigniewowi Kretowi TChr oraz ks. rekolekcyjności Mieczysławowi Piotrowskiemu TChr za duchowe przygotowanie nas do Świąt, za modlitwę, oraz za wszystkie chwile, jakie przeżyliśmy razem – można śmiało powiedzieć – w rodzinnej atmosferze w czasie uroczystości Wielkiego Tygodnia. „Bóg zapłać”!

Elżbieta Noster

KATECHEZA

na niedzielę 2 maja

Papież – następca św. Piotra

1. W ciągu życia myślą często wybiegamy w przyszłość – jak będzie ona wyglądała, co będzie się działo z rodziną, z instytucją, w której pracuję; myślimy o następcy, który we właściwy sposób poprowadzi to, co stworzyliśmy, co jest naszym dziedzictwem, co chcielibyśmy, aby było zachowane i kontynuowane. W ten sposób chcemy, aby przez następcę spełniło się nasze trwanie.

2. Syn Boży, Jezus Chrystus, zakładając Kościół, pragnął, aby on trwał aż do końca czasów. To On wybrał dwunastu nazwanych Apostołami, którzy byli „zaczątkiem Nowego Izraela i początkiem świętej hierarchii” (Dm 5), razem wybrani i razem posłani, aby służyć braterskiej wspólnotie wszystkich wiernych. Chrystus, ustanawiając Dwunastu, nadał im formę „kolegium, czyli stałego zespołu, na czele którego postawił wybranego spośród nich Piotra” (Kk 19).

3. Posługa w Kościele dotyczy zawsze konkretnej osoby, bowiem każdy zostaje powołany osobiście słowami Chrystusa „Pójdź za Mną” (J 21,22). Tak stało się z Piotrem, którego Chrystus ustanowił swoim zastępcą. Oto po wyznaniu: „Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego” usłyszał on słowa wypowiedziane przez Jezusa: „Oto i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr (czyli Skala) i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16,16-19). Kościół zawsze rozumiał te słowa w ten sposób, że Chrystus, ustanawiając Dwunastu jako kolegium, postawił na ich czele wybranego spośród nich Piotra. Dlatego w Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy: „Jak z ustanowienia Pańskiego święty Piotr i reszta Apostołów stanowią jedno Kolegium Apostolskie, w podobny sposób Biskup Rzymski, następca Piotra, i biskupi, następcy Apostołów, pozostają we wzajemnej łączności” (KKK 880).

Tylko Szymona uczynił Jezus Opoką swojego Kościoła, nadając mu imię Piotr. Jemu powierzył klucze Kościoła i usta-

nowił pasterzem całej trzody, mówiąc: „Paś owce moje” (J 21,17). „Dar związywania i rozwiązywania, dany Piotrowi, został udzielony także Kolegium Apostołów pozostającemu w łączności ze swoją głową” (KK 22). Ta pasterska misja Piotra i innych Apostołów stanowi jeden z fundamentów Kościoła. Jest ona kontynuowana przez biskupów pod przewodnictwem następcy świętego Piotra. Tak więc Papież, Biskup Rzymu i następca św. Piotra, jest „trwałym i widzialnym źródłem i fundamentem jedności zarówno biskupów, jak rzeszy wiernych” (KKK 882).

Jak czytamy w deklaracji „Christus Dominus”, Biskup Rzymski, następca św. Piotra z racji swego urzędu Zastępcy Chrystusa i Pasterza całego Kościoła, „ma pełną, najwyższą i powszechną władzę nad Kościołem i władzę tę zawsze ma prawo wykonywać w sposób nieskrępowany” (ChD 2,5).

Kolegium biskupów posiada władzę autorytatywną jedynie wtedy, gdy pozostaje w łączności z Biskupem Rzymu – następcą Piotra – i uznaje w nim swą głowę. Stąd prawdziwe jest stare łacińskie powiedzenie: „Ubi Petrus ibi Ecclesia” – „Gdzie Piotr tam Kościół”. Innymi słowy, tam jest autentyczny Kościół, gdzie jest następca św. Piotra – Papież.

4. Zapamiętajmy: „Papież – Biskup Rzymu i następca świętego Piotra – jest trwałym i widzialnym źródłem i fundamentem jedności Kościoła. Jest Zastępcą Chrystusa, Zwierzchnikiem Kolegium Biskupów i Pasterzem całego Kościoła, wobec którego ma, z ustanowienia Bożego, pełną, najwyższą, bezpośrednią i powszechną władzę” (KKKK 182).

ks. Michał Marian Grzybowski

À retenir: Le Pape – Evêque de Rome et successeur de Saint Pierre est la source permanente, visible et le fondement de l'unité de l'Eglise. Il est vicaire du Christ, chef du collège épiscopal et Pasteur de toute l'Eglise sur laquelle il a, par institution divine, le pouvoir suprême immédiat et universel.

Śp. Mieczysław Werno

...ciąg dalszy ze str. 15

Był specjalnym wystannikiem i sprawozdawcą dziennika „Narodowiec” na Konferencję „Polonia '78 – Polonia Jutra” w Toronto 1978; współpracownik Sekcji Polskiej Radia Francuskiego – prowadził audycje społeczno-polityczne oraz wygłaszał comiesięczne pogadanki dla młodzieży akademickiej. W roku 1960 zostaje „wyróżniony” i internowany (!) przez policję francuską na okres wizyty sekretarza generalnego sowieckiej KPZR (partii komunistycznej) Chruszczowa we Francji. Od 1962 roku jest członkiem Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu. W latach 1967-80 jest sekretarzem administracyjnym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich we Francji. Uhonorowany dyplomami uznania za działalność niepodległościową i młodzieżowo-społeczną.

Został w pamięci tych wszystkich, którzy mieli szczęście go poznać, człowiekiem serdecznym, głęboko zaangażowanym, wiernym swoim ideałom, ale przede wszystkim prawdziwym przyjacielem. Sam, złożony już ciężką chorobą, chciał oddać polskiemu ruchowi młodzieżowemu we Francji ostatnią jeszcze przysługę: napisać przyczynek do historii tego ruchu i dokonać tego. To odpisując na listy wdzięczności jego pierwszych czytelników, zakończył swoje życie. „Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie”.

Jan Konieczny, Andrzej Zatuski

Śp. Mieczysław Werno

W sobotę 24 kwietnia o godzinie 18:30 w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu odprowadzona zostanie uroczysta Msza Święta w intencji śp. Mieczysława Werno, wybitnego działacza społecznego i polonijnego, byłego prezesa Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Polskich we Francji, który zmarł 23 marca 2010 w Bayonne.

Rodzina i przyjaciele

Zarząd Koła Paryż Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji zaprasza wszystkich Rodaków na uroczystą Mszę św. w intencji Ofiar Katynia, która odprowadzona zostanie w sobotę, 1 maja o godz. 11 w Kościele Polskim pw Wniebowzięcia NMP w Paryżu (263 bis, rue St-Honoré).

W bieżącym roku mija 70 rocznica tych tragicznych wydarzeń. Okrutne zrządzenie losu do liczby 22 tysięcy ofiar Katynia dopisało naszą najnowszą polską elitę władz i działaczy wysokiego szczebla wraz z Prezydentem RP panem Lechem Kaczyńskim na czele.

Pielgrzymka do Ziemi Świętej 10 – 19 października 2010

organizator:

Polska Misja Katolicka we Francji

Program: Nawiedzenie miejsc związanych z życiem i działalnością Pana Jezusa w Betlejem, Jerozolimie, Ein-Karem, Betanii, Jerycho, Qumran, Morze Martwe, Jezioro Genezaret, Kafarnaum, Góra Błogosławieństw, Nazareth, Kana Galilejska, Góra Tabor, Karmel i inne. Przewodnik: ks. dr Krystian Gawron, wicerektor PMK we Francji

Zgłoszenia: Biuro Polskiej Misji Katolickiej, 263 bis, rue St Honoré 75001 Paris; tel 01 55 35 32 32; fax 01 42 96 19 89; e-mail: pmk@club-internet.fr

Ilość miejsc jest ograniczona. Zapisy do 30 czerwca 2010.

Przy zgłoszeniu należy podać adres, dokładne dane paszportu oraz wpłacić 450 euro. Pozostałe 900 euro należy wpłacić do 30 czerwca 2010. Czek wystawia się na: „Aumônerie Polonaise Recto-rat” z dopiskiem: „Pielgrzymka do Ziemi Świętej”.

Koszta: Całkowity koszt udziału w Pielgrzymce wynosi 1350 € i obejmuje: podróż, transfery na miejscu, wstępy, mieszkanie w hotelu (pokoje 2-osobowe), trzy posiłki dziennie i ubezpieczenie.

Blizsze informacje na temat Pielgrzymki zostaną podane wszystkim zgłoszonym listownie oraz podczas Spotkania przed Pielgrzymką w Parafii Wniebowzięcia NMP (Concorde) w ostatnią niedzielę września 2010.

ks. inf. **Stanisław Jeż**
Rektor PMK we Francji

„Znak Krzyża – syntezą naszej wiary”

135 Europejska Pielgrzymka Polaków do Lourdes (12–16 maja 2010)

Pielgrzymka organizowana przez Polską Misję Katolicką we Francji pod przewodnictwem Jego Ekscelemji ks. bpa Władysława Polaka i kierownictwem ks. inf. Stanisława Jeża, Rektora PMK. Anima, ja – ks. prał. Krystian Gawron, wicerektor PMK, i ks. Kazimierz Kępcz. Organizacja – Polskie Zjednoczenie Katolickie Regionu Paryskiego.

Czy byłeś już w Lourdes?

Jeśli nie, wybierz się z nami, na spotkanie z Matką Bożą, która tam objawiła się od 11 lutego do 16 lipca 1858 r., przynosząc światu wezwanie do modlitwy i pokuty. Bernadeta Soubirous o tym miejscu powiedziała: „To było moje niebo”. Dziś miliony ludzi przybywają tu, aby się modlić, oczyścić serce, dotknąć skały, napić się wody z cudownego źródła, zapalić świecę.

Czynimy to świadomi, że weszliśmy w trzecie tysiąclecie. Bądźmy Jej apostołami. Chcemy więc prosić Maryję, by rozpałała w nas „pochoźnię wiary, byśmy umieli nieść ją przez trzecie tysiąclecie.” Ona, jak mówił Papież do Polaków w Rzymie, jest „doskonałym wzorem wiary, która nie zna lęków i kompromisów”.

INFORMACJE, PROGRAM I ZAPISY: (do 15 kwietnia) – w parafiach polskich, w biurze Polskiej Misji Katolickiej (263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris; tel. 01 55 35 32 32, fax. 01 42 96 19 89, e-mail: pmk@club-internet.fr) – przy zapisach wpłacamy całość lub zaliczkę (30% opłaty – reszta do uregulowania przed 15.04.10). Wpłaty można dokonywać gotówką lub czekiem na adres: Aumônerie Polonaise Rektorat – CCP 041 Paris 23 343 69 N, z dopiskiem „Pielgrzymka do Lourdes”. Późniejsze zgłoszenia – tylko w zależności od możliwości zakwaterowania i transportu, opłacamy całość kosztów udziału.

KOSZTA UDZIAŁU: Autokar z Paryża + noclegi z utrzymaniem – 230 €; noclegi z utrzymaniem + opłata pielgrzymkowa – 135 €; opłata pielgrzymkowa od osoby – 20 € (dla osób, które same organizują dojazd, hotel i utrzymanie); Specjalna oferta dla dzieci od 4 do 11 lat – Autokar z Paryża + noclegi z utrzymaniem (a – 1 dziecko bezpłatnie, jeżeli z rodzicami, b – 1 dziecko bezpłatnie, drugie i następne – 50 %, jeżeli z rodzicami).

DOM POLSKIEJ MISJI KATOLICKIEJ „BELLEVUE” W LOURDES

Dom Polskiej Misji Katolickiej w Lourdes czeka na nasze przybycie. Możemy w nim spędzić czas na modlitwie i wypoczywać, oglądając piękne pasmo Pirenejów. Dom prowadzony jest przez Siostry Najświętszej Rodziny z Nazaretu (Nazaretanki).

Blizszych informacji udzielają:

La Maison de la Mission Catholique Polonaise „Bellevue”

Route de Bartres, 65100 Lourdes

tel. 05 62 94 91 82, fax. 05 62 42 08 75,

e-mail: pmk-lourdes@club-internet.fr

II Europejskie Spotkanie Młodzieży Polskiej – Lourdes 12 – 16 maja 2010 r.

Tym razem Spotkanie w Lourdes będzie trwało cztery dni! Oprócz oczywistego programu Europejskiej Pielgrzymki z motto: „Znak Krzyża – syntezą naszej wiary” Młoda Polonia podjmie wyzwanie w półtworzenia polonijną tożsamości i współdziałania w Europie. W spotkaniu weźmie udział nowy Duszpasterz Polonii, Ksiądz Biskup Władysław Polak.

Program:

Środa (12 maja): Przyjazd do Lourdes i rozlokowanie w miejscu zamieszkania.

Czwartek (13 maja): Msza Święta Międzynarodowa. Zwiedzanie Sanktuarium.

Piątek (14 maja): Droga Krzyżowa. Stawianie Pielgrzymkowego Krzyża. Wycieczka w Pireneje na granicę hiszpańsko-francuską.

Sobota (15 maja): Msza Święta w Grocie Objawień. Adoracja Eucharystyczna. Wieczorem spotkanie przy ognisku – Dom PMK „Bellevue”.

Niedziela (16 maja): Msza Święta Międzynarodowa. Obiad i powrót do domu.

Warunki jak rok temu: 25 € za każdy dzień z pełnym utrzymaniem (4×25 € = 100 €)

Zgłoszenia należy kierować na adres: Polska Misja Katolicka, 263 bis rue Saint Honoré, 75001 Paris; e-mail: pmk@club-internet.fr albo ks. krystian.gawron@gmail.com. Przy zgłoszeniu należy uiścić minimum 25 €. Czeki wystawiamy na: Aumônerie Polonaise z dopiskiem: „Drugie Spotkanie Młodzieży”.

Dojazd organizuje sobie każdy w swoim zakresie. Wiadomo: im wcześniej – tym lepiej.

ks. inf. **Stanisław Jeż**, Rektor PMK we Francji

ADWOKAT**Piotr Dmochowski**

Docent Uniwersytetu Paryż X

253, av. Daumesnil, 75012 Paris

Przyjmuje tylko na umówione spotkania

tel. 01 39 58 32 47

www.polski-adwokat-paryz.com

e-mail: p.dmochowski@noos.fr

Institut privé France-Europe Connexion
 établissement privé d'enseignement supérieur
 enregistré au Rectorat de l'Académie de Paris

SZKOŁA JĘZYKA FRANCUSKIEGO

ZAPISY PRZEZ CAŁY ROK

10 godz., 6 godz. lub 4 godziny tygodniowo

20 godzin tygodniowo: **STATUS STUDENTA - UBEZPIECZENIE**

Zaświadczenie honorowane przez Prefekturę Policji i Ministerstwo Pracy

przygotowanie do egzaminów DELF, DALF i TCF

Cena: od 89 euro za miesiąc. Metro obok szkoły!

Zapisy przez cały rok: 5, rue Stihrau - 75013 Paris (M Olympiades)

Sekretariat otwarty codziennie od poniedziałku do piątku

od godz. 10 do godz. 14 i od godz. 17 do godz. 19,

w sobotę od godz. 10 do godz. 13.

TEL./FAX: 01 44 24 05 66.

Site: www.ifec-paris.fr; e-mail: ifec@free.fr

ZMIEN SWÓJ STARY KOMPUTER... NA NOWY I SZYBK!
 bez wychodzenia z domu, w wybranym przez Ciebie terminie
 za jedyne **249 EURO**.

Umów się na spotkanie: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

PROBLEMY Z KOMPUTEREM?

tania, szybka i fachowa pomoc u klienta w domu lub w firmie.

- SERWIS sprzętu informatycznego
- MONTAŻ i modernizacja komputerów
- DORADZTWO przy zakupie
- INDYWIDUALNE szkolenia i korepetycje
- INSTALACJE sieci komputerowych
- INTERNET
- INSTALACJA i utrzymanie systemów operacyjnych

Windows 98/ME/XP, GNU/Linux, BSD - wersje polskie i francuskie
wszystko za rozsądną cenę, w dogodnym miejscu i czasie.**ZADZWOŃ: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.**

Poszukujemy małych firm podwykonawczych, zarejestrowanych we Francji. Specjalizujemy się w układaniu cienkowarstwowych tynków dekoracyjnych (wewnętrznych).
Gwarantujemy szkolenie i ciągłość pracy.

Tel. 06 14 19 98 58 (prosić Leszka)

technique@signaturemurale.com

BIURO RACHUNKOWE

- księgowanie
- rozliczenia podatkowe
- deklaracje

tel.

01 43 78 47 38

06 10 03 35 46

e-mail: biuro.ksiegowosc@yahoo.fr

ADWOKAT
MARTA CICHOSZ

61, av.
de la Grande Armée
75016 Paris

tel. 01 45 66 00 56
06 03 10 45 87
martacichosz@free.fr

PRZYJMUJĘ TYLKO NA UMÓWIONE SPOTKANIA

TANIO I SZYBKO ZAŁATWIĘ SPRAWY URZĘDOWE:

- CAF, RSA, CMU, Mutuelle
- Pôle Emploi, Chômage
- Ubezpieczenia, bank
- Telefon, Internet
- EDF, GDF i wiele innych

Tel. 06 66 42 64 08 po 13⁰⁰, e-mail: cng_cng@op.pl**Lourdes**

CENTRUM HISTORYCZNE

10 minut pieszo od Sanktuarium i dworca SNCF

Pokoje i studia
do wynajęcia w willi
 - pełny komfort

T. 06 14 03 59 52 (także po polsku)

e-mail: decb@wanadoo.fr

A-Z-RENO

firma budowlana zatrudni:

murarza

tel. 06 82 59 23 13

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 0,8 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,5 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wktadce G.K.: 5 € („szukam pracy” – 3 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.fr) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

S A R L F R A N - P O L M . A .**Dystrybucja artykułów polskich**

Sprzedaż hurtowa, detaliczna, realizacja indywidualnych zamówień okolicznościowych

**ciasta • wędliny • ryby • pieczywo • nabiał •
 słodczyce • napoje • prasa • książki • filmy DVD**

Codziennie świeża dostawa. Towary na zamówienie z dostawą do domu gratis*Zapraszamy od wtorku do soboty w godzinach od 9⁰⁰ do 20⁰⁰

*przy zamówieniu minimum 50 €

230 rue Paul et Camille Thomoux, 93330 Neuilly sur Marne; tel. 01 41 54 09 85 lub 06 42 83 53 59
 SARL Au Capital de 50 000 €; N°SIRET: 498 769 801 00016; R.C.S. BOBIGNY APE 552 P

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:**TEL. 01 45 88 58 60****udziela pomocy w przypadku:**

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

♦ **KRAKÓW: WYNAJME MIESZKANIE** (na 1-2 lata)
T. 01 43 27 32 91; e-mail: aga16@hotmail.fr

♦ **CANNES – PALM BEACH, 50 m od morza**
Wynajmę apartament 4 osobom – maj-czerwiec 15 dni – 600 €
T. 06 85 81 88 84

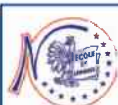
Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

WYJAZDY DO POLSKI 5 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

École Privée NAZARETH

Szkoła Języka Francuskiego

20 lat doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris

przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia

Zajęcia wieczorne i sobotnie

68, rue d'Assas, Paris 6; 20, rue Marsoulan, Paris 12;

- status studenta - prawo do pracy -

ZAPISY PRZEZ CAŁY ROK SZKOLNY

przyjęcia na drugi semestr 2010

01 43 03 38 33, 06 62 69 13 83, 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX

enseignement individuel ou en groupe, traductions.

Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.

www.nazarethfamille.fr

RESTAURANT POLONAIS

SALLE CLIMATISÉE

Heures d'ouverture :

du jeudi au samedi de 12h00 à 15h00,
le soir de 19h00 à 24h00.

Possibilité de réservation de la Salle pour
des repas collectifs et des conférences
du dimanche au mercredi..

Place Maurice Barrès - 75001 Paris

Tel. 01 42 60 43 33, fax: 01 55 35 32 27

www.crypte-polska.com; e-mail: crypte-polska@orange.fr

* **Firma przewozowa - «Monika» FRANCJA - POLSKA!**

Przewóz osób, paczek, laweta, przeprowadzki.

Tel. fran. 06 21 12 48 55; e-mail: francja@monika.go3.pl

tel. pol. +48 602 258 007; +48 602 358 007; +48 15 844 03 04

Paczki odbieramy i dostarczamy na terenie całej Polski.

C:\pomoc komputerowa> Naprawa komputerow klasy
PC i MAC [instalacja systemow, usuwanie wirusow,
odzyskiwanie danych...]

C:\pomoc komputerowa> Naprawa laptopow_

C:\pomoc komputerowa> Tworzenie stron www_

C:\pomoc komputerowa> Oprogramowanie dla firm
[DEVIS, FACTURES...]

Aby kontynuowac naciśnij dowolny klawisz
lub zadzwon: 01 48 07 81 70, 06 25 05 38 62

Mini Mini - klub malucha

Mini Mini to bezpieczne miejsce, w którym Twój Maluch zostanie otoczony troskliwą opieką,
a dzięki domowej atmosferze szybko odnajdzie się w nowym otoczeniu.

Zapewniam opiekę dzieci w zależności od potrzeb rodziców:

- całonocowa,
- na godziny,
- w czasie ferii szkolnych,
- soboty.

Nasz Klubik mieści się blisko metra nr. 7 (3 min od stacji La Courneuve)
Serdecznie zapraszamy Kontakt: 06 28 63 02 52 - Małgosia

BIURO TŁUMACZEŃ

W. A. KOCZOROWSKI

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu

90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry

lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
INFORMACJE PRAWNE

S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris

Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70

Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe itp. we Francji i w Polsce

PODRÓŻE DO POLSKI

* **IZABELL** - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!

* **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNĄ,
WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 01 42 38 63 20; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

* **Przeprowadzki, dowóz materiałów - 50 €, wywóz**
gruzu - 110 €, pół kamiona - 60 €: Mercedes Sprinter.

T. 06.18.05.04.95

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą

(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 16 (2362): 25.04.2010

Commission paritaire N°: 0510 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.fr

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, Tomasz Pisarek.

Druk (Imprimerie): INDICA - 26, rue de l'Industrie - 92400 Courbevoie; tel. 01 47 82 32 32.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku 14.04.2010

Informacja o prenumeracie na stronie 22.

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA

Mr Jean PECK – PUTEAUX	100 €
Ks. Marcin PYZA – Duszpasterstwo polskie przy par. św. Dominika w Paryżu XIX	120 €
Ks. Ryszard GÓRSKI – STRASBOURG	230 €
Wspólnota z Potigny	94 €
Państwo DULOWSKI – POTIGNY	50 €
Wspólnota z Mondeville	120 €; razem: 264 €
Ks. Józef KUROCZYCKI OMI – VAUDRICOURT	100 €
Ks. Jan DOMAŃSKI OMI – LENS	750 €
Ks. Jerzy WIZNER OMI – CALONNE RICOUART	1000 €
Mr Henri SZYMANOWSKI – DOURGES	200 €
Mme Halina GOL – PARIS	40 €
Mlle Teresa WIATER – CORBEIL ESSONNES	50 €
Mme Elisabeth KUROWIAK – RUITZ	120 €
Mme Małgorzata JAKUBIEC – PARIS	50 €
Mlle Anna RADZISZEWSKA – PARIS	50 €
Mme Edwige PAKLEZA – CHATILLON	80 €
Mr Jean DABREAU – SOPPE LE BAS	30 €
Ks. Władysław ZAJĄC OFM – LIMOGES	100 €
Mme Beata LAMOTTE – PARIS	150 €
Związek Katolickich Stowarzyszeń Mężów Polskich we Francji – SALLAUMINES	50 €

Dalsza część listy ofiarodawców będzie ukazywać się w kolejnych numerach GK. Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268–75 N PARIS

Studium Filozoficzno-Etyczne-Społeczne im. Jana Pawła II organizuje kurs języka angielskiego dla początkujących

Zajęcia rozpoczną się od 1 lutego 2010 i będą odbywać się w salce przy kościele polskim przy placu Concorde

Szczegółowe informacje w sekretariacie Studium:
236 bis, rue Saint Honoré; tel. 01 42 60 66 58
wtorki i środy 9.00-12.30, czwartki i piątki 16.00-19.00

Częstotliwości: Dziennika radiowego można słuchać codziennie o godz. 16¹⁵ na falach krótkich: **5890, 5885 i 9645 kHz**. Program wieczorny o godz. 20⁰⁰ nadawany jest na falach średnich o częstotliwościach **1530 kHz** oraz na falach krótkich o częstotliwościach **4005, 5885 i 7250, 9645 kHz**. Serwis Informacyjny transmitowany jest przez: Pierwszy Program Polskiego Radia – godz. 18⁴⁵ i Radio Maryja – godz. 16¹⁵.

Lourdes

Od 25 maja do 1 czerwca 2010 r.

Bellevue (dom Polskiej Misji Katolickiej w Lourdes)

Cena 350 € (podróż, pobyt, ubezpieczenie)

Zapisy do 1 maja, wpłata przy zapisie: 150 €

Józefa Natanek

3, rue Molière, 62680 Mericourt

Tel. 03 21 69 99 09

**GŁOS
KATOLICKI**

PRZYJACIELE

Mme Janina SENQUIEVE	80 €
Mme Franciszka AGHAMALIAN-KONIECZNA	70 €
Mme Aleksandra PIETRAŚ	50 € ½
Mr Andrzej WODA	70 €
Mr Wincenty BOBEK	90 €
Mme Barbara DUCHNIK	70 €

Dalsza część listy Przyjaciół, będzie ukazywać się w kolejnych numerach

Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

INDEKS REPRESJONOWANYCH

Osrodek Karta

„Indeks Represjonowanych” jest jedynym programem badawczym w Polsce stawiającym sobie za cel imienne udokumentowanie losów obywateli polskich represjonowanych przez władze sowieckie w latach 1939–56. Zgromadzone do tej pory materiały stanowią unikalne, niezwykle cenne źródło informacji dla badaczy i historyków oraz dla osób represjonowanych i członków ich rodzin.

Szczegółowe informacje na www.indeks.karta.org.pl

“**3 MAJA**”

POLSKIE ŚWIĘTO NARODOWE

z udziałem członków statutowych Federacji Polonii Francuskiej

OBCHODY W NIEDZIELĘ 2 MAJA

11:00 - Uroczysta Msza święta za Ojczyznę w kościele Wniebowzięcia NMP w Paryżu
263 bis, rue Saint Honoré Paris 1er, M° Concorde lub Madeleine

17:45 - Defilada na Champs Elysées
Ceremonia złożenia wieńców pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu z udziałem plutonu reprezentacyjnego Wojska Polskiego

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH

KUPON
PRENUMERATY

**GŁOS
KATOLICKI**
VOIX CATHOLIQUE

- ☐ Pierwsza prenumerata/Abonnement ☐ Odnowienie/Renouvellement
☐ Rok (56,60 €) ☐ Pół roku (30,30 €) ☐ Przyjaciele „Głosu Katolickiego” (69,60 €)

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n° 791177900

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

Tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 fax 01 34 17 43 51; e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

26 kwietnia – 2 maja

PONIEDZIAŁEK

26 kwietnia

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Kwadrans po ósmej
8²⁵ Kawa czy herbata? 8⁵⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 9⁰⁰ Kasztaniaki – serial 9¹⁵
My Wy Oni – magazyn 9⁴⁵ Film dokumen-
talny 10⁴⁰ Mysz – film 11³⁰ Plebania – teleno-
wela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan – teleno-
wela 12³⁵ Cezary – reportaż 13¹⁰ M jak miłość
– serial 14⁰⁰ Fatszerze – serial 14⁵⁰ Forum
15³⁵ Potęga funduszy – magazyn 15⁴⁵ Gra
Muzyka – magazyn 16⁰⁵ My Wy Oni – maga-
zyn 16³⁵ Magazyn aktualności kulturalnych
– program satyryczny 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰
Urwisy z Doliny Młynów – serial 17³⁰ Kasz-
taniaki – serial 17⁴⁵ Słownik polsko – polski
18¹⁰ Smaki polskie – magazyn 18²⁰ Najlepszy
z najlepszych – teleturniej 18⁵⁰ Plebania – teleno-
wela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰
Sport 20¹⁰ Pogoda 20²⁰ Klan – telenowela 20⁴⁵
Z archiwum IPN – magazyn 21¹⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 21⁵⁰ Liga piłki nożnej 23⁴⁵ Forum
0³⁰ Pora na doktora – magazyn 0⁵⁰ Plebania
– telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

WTOREK

27 kwietnia

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Kwadrans po ósmej
8²⁵ Kawa czy herbata? 8⁵⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 9⁰⁰ Kasztaniaki – serial 9²⁰
Magazyn Medyczny 9³⁵ Najlepszy z najlepszych
– teleturniej 10⁰⁰ Rozmowy na temat 10¹⁵ Kaba-
retowa Jedynka 10⁴⁰ Czas honoru – serial 11³⁰
Plebania – telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰
Klan – telenowela 12³⁵ Z archiwum IPN – maga-
zyn 13⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 13³⁵ Warto
rozmawiać 14²⁵ Liga piłki nożnej 16¹⁵ Miejsce
z historią – reportaż 16³⁰ Makłowicz w podróży
– magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 17³⁰ Kasztaniaki – serial 17⁴⁵
Wielka gra 18⁴⁰ Kronika waw.pl 18⁵⁰ Plebania
– telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości
20⁰⁰ Sport 20¹⁰ Pogoda 20²⁰ Klan – teleno-
wela 20⁴⁵ Miejsca Przekłete – dokument 21¹⁵
Barwy szczęścia – serial 21⁴⁵ Wilnoteka – maga-
zyn 22⁰⁵ Studio Polonia 22²⁰ Album chopi-
nowski 22⁵⁵ Ballada o Pieszkach – reportaż
23²⁰ Warto rozmawiać 0¹⁰ Makłowicz w podróży
– magazyn 0³⁵ Magazyn Medyczny 0⁵⁰ Pleba-
nia – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA

28 kwietnia

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Kwadrans po ósmej
8²⁰ Kawa czy herbata? 8⁵⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 9⁰⁰ Kasztaniaki – serial 9²⁰
Laboratorium XXI w. – magazyn 9⁴⁰ Pora na
doktora – magazyn 10⁰⁰ Made in Poland – tele-
turniej 10²⁵ Telewizyjne Wiadomości Literac-

kie 10⁵⁰ Polska z bocznej drogi 11⁰⁵ Zaprosze-
nie 11³⁰ Plebania – telenowela 12⁰⁰ Wiado-
mości 12¹⁰ Klan – telenowela 12⁴⁰ Miejsca
Przekłete – dokument 13⁰⁵ Barwy szczęścia
– serial 13³⁵ Tomasz Lis na żywo 14²⁵ Myslovitz
– koncert 15²⁰ Ballada o Mieszkach – repor-
taż 15⁵⁰ Album chopinowski 16²⁰ Wilnoteka
– magazyn 16³⁵ Podróżnik 17⁰⁰ Teleexpress
17²⁰ Urwisy z Doliny Młynów – serial 17³⁰
Kasztaniaki – serial 17⁴⁵ Weekendowy maga-
zyn filmowy 18⁰⁵ Polska z bocznej drogi 18²⁰
Dzika Polska – serial 18⁵⁰ Plebania – teleno-
wela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰
Sport 20¹⁰ Pogoda 20²⁰ Klan – telenowela
20⁴⁵ Tydzień Polski – magazyn 21¹⁵ Łączy nas
Polska 21³⁵ Barwy szczęścia – serial 22⁰⁵ Ułani
Andersa – dokument 23⁰⁰ Kronika waw.pl 23¹⁰
Tomasz Lis na żywo 0⁰⁵ Dzika Polska – serial 0³⁰
Alchemia zdrowia i urody – magazyn 0⁵⁰ Pleba-
nia – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK

29 kwietnia

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Kwadrans po ósmej
8²⁰ Kawa czy herbata? 8⁵⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 9⁰⁰ Kasztaniaki – serial 9¹⁵
Tajemnica Sagali – film 9⁴⁵ Raj – magazyn 10¹⁵
Skarby nieodkryte – teleturniej 10⁴⁰ Kocham
kino 11¹⁰ Pomorskie krajobrazy 11³⁰ Pleba-
nia – telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan
– telenowela 12³⁵ Tydzień Polski – magazyn
13⁰⁵ Łączy nas Polska 13²⁵ Barwy szczęścia
– serial 13⁵⁵ Ułani Andersa – dokument 14⁴⁵
Laboratorium XXI w. – magazyn 15⁰⁵ Broni-
staw Wildstein przedstawia 15⁴⁰ Powołanie
– reportaż 16⁰⁰ Raj – magazyn 16³⁰ Wojciech
Cejrowski – reportaż 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰
Urwisy z Doliny Młynów – serial 17³⁰ Kasz-
taniaki – serial 17⁴⁵ Telewizyjne Wiadomości Lite-
rackie 18¹⁰ Potęga funduszy – magazyn 18²⁰
Jestem Polakiem, bo tak mi się podoba – reportaż
18⁵⁰ Plebania – telenowela 19¹⁵ Dobranocka
19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁰ Pogoda 20²⁰
Klan – telenowela 20⁴⁵ Z daleka a z bliska 21¹⁵
Gwiazdy opolskich kabaretów 21³⁰ Egza-
min z życia – serial 22²⁰ Zakłętą krąg 22⁵⁰
Wydział Zabójstw(2) – serial 23⁴⁰ Bronisław
Wildstein przedstawia 0¹⁰ Opole 2009 na bis –
koncert 0²⁰ Słownik polsko – polski 0⁵⁰ Pleba-
nia – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PIĄTEK

30 kwietnia

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Kwadrans po ósmej
8²⁵ Kawa czy herbata? 8⁵⁰ Urwisy z Doliny
Młynów – serial 9⁰⁰ Kasztaniaki – serial 9¹⁵
Tajemnica Sagali – film 9⁴⁰ Miejsce z histo-
rią – reportaż 10⁰⁰ Światowiec – magazyn 10²⁵

Hit Dekady – widowisko 11³⁰ Plebania – teleno-
wela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan – teleno-
wela 12³⁵ Z daleka a z bliska 13⁰⁵ Gwiazdy
opolskich kabaretów 13²⁰ Egzamin z życia
– serial 14⁰⁵ Hity satelity 14²⁵ Recital Sławka
Wiercholskiego 15⁰⁰ Kocham Cię, Polsko! 16²⁵
Portrety twórców – reportaż 17⁰⁰ Teleexpress
17²⁰ Urwisy z Doliny Młynów – serial 17³⁰
Kasztaniaki – serial 17⁴⁵ Śpiewaj i walcz 18⁴⁵
Plebania – telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰
Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20⁰⁰ Pogoda 20¹⁰ Klan
– telenowela 20³⁵ Wideoteka dorosłego czło-
wieka 21²⁰ Hity satelity 21⁴⁰ Na dobre i na
złe – serial 22³⁵ Wolność i miłość – dramat
0³⁵ Opole 2009 na bis – koncert 0⁵⁰ Plebania
– telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

SOBOTA

1 maja

6⁰⁰ Plebania(5) – telenowela 8⁰⁰ Echa Pano-
ramy 8³⁰ Pamiętaj o mnie 8⁴⁵ Wideoteka doro-
stego człowieka 9³⁰ Dom na głowie – serial
10⁰⁰ Makłowicz w podróży – magazyn 10³⁰
Dzika Polska – serial 11⁰⁰ Rajske klimaty –
serial 11³⁰ Wojciech Cejrowski – reportaż 12⁰⁰
Wiadomości 12¹⁰ Wielka Gra na bis 13¹⁵
Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Studio Polo-
nia 14³⁰ Made in Poland – teleturniej 15⁰⁰
Dobra dzielnica – serial 16⁰⁰ Śniadanie na
podwieczorek 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Pamiętaj
o mnie 17³⁰ Powiedzieli – dokument 18²⁰ M jak
miłość – serial 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiado-
mości 19⁵⁰ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Wystą-
pienie Marszałka Senatu Bogdana Borusewicz
20²⁰ Czas honoru – serial 21¹⁵ Ziemia obiecana
– film 0⁰⁵ Opole 2009 na bis – koncert 0²⁵ M jak
miłość – serial 1¹⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA

2 maja

7¹⁰ Klan(5) – telenowela 9⁰⁰ Śniadanie na podwie-
czorek 10⁰⁰ M jak miłość – serial 10⁵⁰ Król Maciuś
Pierwszy – serial 11¹⁰ Złotopolscy – telenowela
11⁴⁰ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią a niebem
– magazyn 12⁰⁰ Regina Coeli 12¹⁵ Między ziemią
a niebem – magazyn 12⁵⁰ Kronika waw.pl 13⁰⁰
Msza św. – kościół MB Królowej Pokoju w Warsza-
wie 14¹⁰ Ojciec Mateusz – serial 15⁰⁵ Słownik
polsko – polski 15³⁵ Jestem z Berlina – reportaż
16¹⁰ Skarby nieodkryte 16⁴⁰ Studio Polonia 17⁰⁰
Teleexpress 17¹⁵ Pamiętaj o mnie 17²⁵ Nagrody
TVP Polonia dla Polski i Polaków poza granicami
kraju 18²⁵ M jak miłość – serial 19¹⁵ Dobranocka
19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰
Fatszerze – serial 21⁰⁰ Kocham Cię, Polsko! 22²⁵
Ogniem i mieczem(2) – serial 0¹⁵ Kronika waw.pl
0²⁵ M jak miłość – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰
Wiadomości □

W GALERII GŁOSU KATOLICKIEGO

Kraków - fot. P. Fedorowicz

Karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski i po całym świecie!

15€
75€

POLSKA
IRADIUM

100%
WYKUPYWAJĄC
Wszystkie karty

Punkty sprzedaży:
 Kioski supermarketów,
 taxiphony, tabac, księgarnie.

Obsługa klienta 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
 ☎ 0811 600 311 ☎ 0 1 70 75 19 11

CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€	
MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY	
Polska	1800* min
GSM Polska	300* min
Niemcy	1250* min
USA+GSM	1500* min
Włochy	1000* min
Anglia	1500* min
Kanada+GSM	1500* min
Francja	1250* min
GSM Francja	111* min

* Dodatkowa opłata za połączenie. Warunki określone przez A.R.T. Numer odradzany z telefonu komórkowego.

Połączenie międzynarodowe w cenie rozmowy miejscowej!**

0,014€/mn

Wybierz
☎ 0811 65 48 48
 Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

POLSKA	Niemcy	Dania
USA + GSM	Anglia	Hiszpania
Kanada + GSM	Austria	Belgia
Francja	Norwegia	Rosja
	Włochy	Szwecja...

GSM POLSKA 0,09 €/mn 0821 61 48 48

7/7 Obsługa klienta informacje rachunki i ceny 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
 ☎ 0811 300 348*

www.no-limit-telecom.com
 Un service du Groupe
IRADIUM

* 0,014€/min (19.00 - 08.00 w tygodniu, w święta i w weekend); 0,028€/min (08.00 - 19.00) połączenie z aparatu stacjonarnego.
 ** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com